okor

zi: „Adj a gyerekek kezébe körzőt, vonalzót, és meglátod, csodálatos dolgokat fognak végezni!" — Naponta látom — mondja az igazgató —, hogy ez menynyire igaz. S mi nemcsak körzőt és vonalzót, hanem mindenféle technikai eszközt adunk a kezükbe. A tanulók és a pedagógusok nyughatatlansága nap mint nap új dolgokat, újabb sikert eredményez. És a gyerekek nem csupán ennek örülnek, hanem annak is, amit a körülöttük élő felnőttek teremtenek.

Némi átalakítással — no és egy laposelem beépítésével — ismét megszólalt a kidobott elektromos zongora

Nem kell túl jó megfigyelőnek lennem ahhoz, hogy megállapítsam: ez a suli az ország egyik legkorszerűbb iskolája. Minden tárgyat szaktanteremben tanítanak, s valamennyi teremben van írásvetítő, rádió, televízió, lemezjátszó és magnetofon. Nincs hagyományos szertár, ám, hogy minden a helyszínen legyen, a falba épített tárolókban sorakoznak a szemléltetőeszközök.

— Óriási dolog ez a vetítő — mutat a forgótárcsás (szakszerűbben: polárfóliás) szerkezetre Or-

— A hajdani, patinás tűzoltósisakot egykor csak a férfiak viselhették — mondja Orbán Judit

Nagymamáink még ilyen szövőszéken készítették a kelmét. Nehéz, nagy tudást igénylő munka volt ez is

Volt, nincs nyugszibokor

Az iskolában éppen húsz éve épült fel a tornaterem. Abban az időben falun ez ritkaság volt

Az orosz—ének szaktanterem valamennyi berendezését a tanárok készítették — Exner István igazgató irányításával

A vaszari suli házi múzeumában szinte minden olyan tárgy és eszköz megtalálható, amivel régen dolgoztak az emberek

bán Judit nyolcadikos. — Amikor a tanár bácsi bekapcsolta, rögtön megértettem az elektronok mozgását. Csodálatos volt, hogy láthattuk a láthatatlant.

A tanári asztal, mint egy űrhajó vezérlőpultja. Gombok, kapcsolók, fogantyúk, műszerek sorakoznak egymás mellett. Innen lehet vezérelni például a függönyelhúzó szerkezet elektromotorját, s innen irányítják a feleltetőberendezést is. A gyerekek padja sem különb: ott is akad a gombokból, kapcsolókból egy-kettő; éppen annyi, amennyi a tanuláshoz, leckefelmondáshoz szükséges.

De nicsak, milyen különös módon felelnek itt a gyerekek! A táblára felír a tanár négy betűt, és mellé négy évszámot. Azután megkérdi, hogy mikor volt a mohácsi vész? A gyerekek a padjukon megnyomják azt a billentyűt, amelyiken a szerintük helyes évszámhoz tartozó betű szerepel. Elöl, az asztalon villog a visszajelző rendszer, és pad szerint megmondja, hogy ki válaszolt helyesen.

— És tetszett már látni az orosz—ének szaktantermünket? — kérdi Orbán Árpi nyolcadikos. — Az még egy csoda!

Nem ördöngősség!

Szó ami szó, Árpinak igaza van. A falusi, városi életet ábrázoló képek huzalon gördülnek elő, a cirill betűk mágnessel tapadnak a táblára, fülhallgatók, magnószalagok sorakoznak a „kabinokban" — a lábunk alatt, a padlóba építve két és fél kilométer hosszú vezetékrendszer kanyarog.

— Így nagyon könnyű nyelvet tanulni — mondja Király Zsuzsanna. — Akik régebben jártak ide, mesélik: ha a gimiben nem emlékeznek valamire, akkor visszagondolnak arra, itt hogyan tanulták, és máris az eszükbe jut.

Rövidesen arról is meggyőződhetek, hogy ebben a teremben még a botfülűek is értik a zenét. Még pontosabban: látják! A titok nyitja: a tanárok felújítottak egy kiselejtezett elektromos zongorát, majd valamiféle ördöngős szerkezettel összekötötték a billentyűket a falon elhelyezett kottával.

— Nem ördöngősség! — nevet Exner István. — Csupán egyszerű laposelem kell hozzá, és ha leütök egy hangot, a fali kottán felvillan a hangjegy is.

Teremnyi múzeum

Mutatja. Még fülemben cseng a dal utolsó akkordja, amikor lemegyünk a földszintre — és hipp-hopp, a hipermodern eszközök világából visszacsöppenünk a múltba. A teremnyi szobában komoly néprajzi múzeum fogadja a látogatót. Itt minden egyes darabot — rokkát, tilolót, szövőszéket, favillát, gyönyörű, hasas kancsók és mozsarak garmadáit — a gyerekek és a tanárok gyűjtötték össze a környékről.

(A hazát így is lehet, így is kell szeretni. Múltunk ismerete jelenünket gyarapítja, s ad nagyobb becsülést a mának. Orbán Jutka nagymamáját meséltette a régi életről, amikor még az emberek Vicsepusztára, Pápanyögérre jártak napszámba. Ha Pápára mentek piacra, a város határában vámot kellett fizetni. Persze, gyalogoltak, és csak a sorompónál álltak meg. Ott pihentek kicsit egy bokor árnyékában, így azt a helyet elnevezték Nyugszibokornak.)

— A felszabadulás után minden megváltozott — mondja Polgárdi Sanyi, és mosolyogva hozzáteszi: — Ezt nemcsak a töriórán, vetítés közben tanultuk, hanem a szüleink is beszélik. Van itt munka helyben, a termelőszövetkezetben, meg a gombüzemben, de Pápa is közel került. Mert hát minden második családnak van már autója. A kertes házak többsége nemrég épült, most cserélik az emberek a tévét színesre.

*

Vaszarról hazafelé Pápának visz az út. Keresem a Nyugszibokrot — nincs sehol. Eltűnt, gyökerestől kivetette a történelem. Helyette éled a tavasz.

Dési Péter

Fotó: Wagner Margit

SAKK SUL

A sakktáblák, figurák, demonstrációs táblák végleg beköltöztek az iskolába, az órákra, a budapesti Bokányi Dezső kísérleti általános iskolában. Itt ugyanis a szó szoros értelmében tantárgy lett a sakk. Az osztályok kéthetente egyszer, tanítási időben, ezzel az ősi játékkal ismerkednek. A gyerekek, az elsősöktől a nyolcadikosokig nagyon élvezik a sakkórákat, pedig ebből a tárgyból is felelnek, sőt olykor még dolgozatot is írnak. Pongó István, a különös „tantárgy" oktatója így foglalta össze a kísérlet lényegét:

— Óráinkon a gyerekek elsajátítják az alapvető megnyitások, támadások, védekezések formáit, de ennél is fontosabb, hogy egy-egy helyzet megoldására minél több variációt fedezzenek fel. Lényegében ezt tartjuk a sakkórák legalapvetőbb céljának, s ezáltal azt, hogy a gyerekek kombinációs készségét minél jobban fejlesszük.

A tanítás sok vidámsággal, játékos formában folyik, s akinek kevés a heti egyórás sakkfoglalkozás, az minden délután asztalhoz ülhet még, hiszen tanévnyitástól az évzáróig — körmérkőzéses formában — zajlik a Bokányi Kupa sakkverseny.

Az új „tantárgy" roppant népszerű a gyerekek között

Sakkozzunk gyerekek! — mondja a tankönyv címe, s ennek a felszólításnak valamennyien boldogan tesznek eleget

A demonstrációs táblánál szívesen ügyeskedik mindenki, ilyenkor valóban játék a tanulás

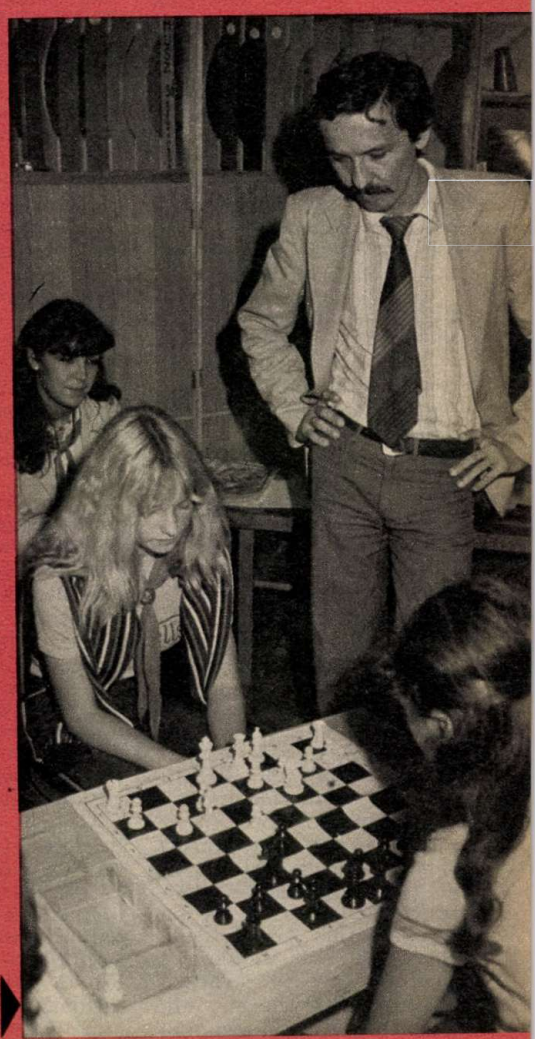

A Bokányi Kupa izgalmas mérkőzései egész esztendőben folynak az iskolában

VIRÁG A NYOM

Levéláradat zúdul szerkesztőségünkbe. A gyerekek Pajtás-csokrot javasolnak azoknak a felnőtteknek, akiket szeretnek, akik gondoskodnak róluk. Sok-sok szavazatot kapott dr. Mérges István rendőr alezredes is.

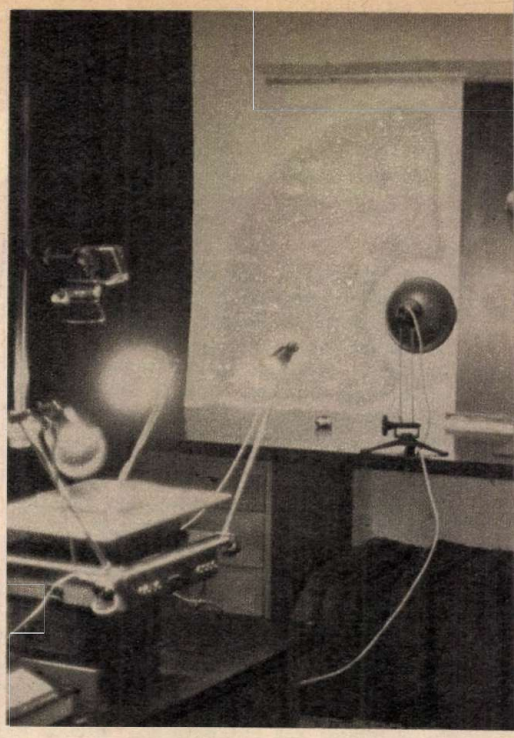

Sok mindenről árulkodnak a helyszíni szemlén készített fényképek

December 15-én este nyolc órakor egy értekezletről ment vissza az irodájába. Az íróasztalán üzenet várta: a XVIII. kerületi kapitányságról egy kislány eltűnését jelentették. Rövid, gyors tájékoztatót kért a körülményekről, majd intézkedett. Akkor aligha sejtette dr. Mérges István rendőr alezredes, a Budapesti Rendőr-főkapitányság bűnüldözési osztályának vezetője, hogy hosszú, ötvenhat napos, hatalmas méretű nyomozás motorját indította be.

ORSOLYA ESETE

— Mire gondolt, amikor tudomására jutott Csapánszkij Orsolya, mondjuk így, „elszöktetése"?

— Megrendültem, nekem is van egy lányom. Ám, a baljós érzésekkel együtt reménykedtem is, hogy a kislánynak nem esik bántódása, hiszen aki elvitte a Keszőce utcai bölcsődéből, az ruhadarabokat, babakocsit is lopott. Nyilván, mert megfelelően akarta gondját viselni.

— Orsolya ügye az első pillanattól kezdve megkülönböztetett helyre került a munkánkban. Csaknem ezer rendőr, nyomozó, önkéntes rendőr vett részt a kislány keresésében. Még a Magyar Természetbarát Szövetség is jelentkezett, hogy mozgósítja tagjait esetleges nyomok felkutatására. Ők segítettek a XVIII. kerület keleti részének, valamint Gödöllő és Gyál környékének átvizsgálásában. Külön csoport foglalkozott a bejelentések válogatásával, értékelésével, majd ellenőrzésével. Szokatlan volt a helyzet, márpedig szokatlan körülmények között csak jó nyomozók tudnak helyt állni.

— Milyen a jó nyomozó?

— Nem keres feltétlenül bűnözőt mindenkiben, bízik az emberekben, s ha kell, hozzájuk fordul segítségért. Ma már azonban a nyomozó egyedül nehezen tud eredményt elérni. Mi, valamennyien — a technika minden korszerű vívmányával ellátott — pontosan működő „együttes" tagjai vagyunk.

HIVATÁSBÓL

— Hogyan lett nyomozó?

— Közgazdasági szakközépiskolát végeztem Hódmezővásárhelyen. Nem is gondoltam arra, hogy egyszer majd bűnözőket üldözök. Ám az érettségi után találkoztam egy barátommal, aki elmesélte, hogy rendőrnek jelentkezett. Fél órát beszélgettünk, aztán eldöntöttem: nyomozó leszek. Persze, akkor még elég gyerekes elképzeléseim voltak erről a munkáról, csupán olvasmányaim, filmélményeim szolgáltatták összes ismereteimet. Vagyis ezekből tudtam, hogy a nyomozók munkája izgalmas, változatos, színes. Ami a mozgalmasságot illeti, nem csalatkoztam. Már többször megesett, hogy éjjel háromszor is riasztottak otthon, vagy hazarendeltek szabadságról, de ez a hivatásommal jár, s én szeretem a hivatásomat.

— Milyen tanulságot hozott Orsolya esete?

— Szakmai szempontból ismét meggyőzött, hogy munkánkhoz nagy segítséget nyújthat a lakosság, különösen, ha mindenki megérti, hogy mi sok millió becsületes ember érdekeit képviseljük, védjük. Ami a felnőtteket, a gyerekekkel közvetlenül foglalkozókat illeti: legyenek még lelkiismeretesebbek, óvják fokozottabban a rájuk bízott gyerekeket! A gyerekek pedig óvakodjanak az ismeretlenektől, de ugyanakkor bízzanak is a felnőttekben, elsősorban az egyenruhát viselő emberekben. A rendőrök egyebek között arra esküdtek fel, hogy óvják a gyerekeket is, Hivatásuknál fogva tudnak, és kötelesek segíteni. S mert — nem utolsósorban — többnyire szülők is. Nagyon fontosnak tartom, hogy a gyerekek minél hűségesebb képet alkossanak rólunk, a munkánkról. Szeretnénk, hogy a jövőben még inkább olyan emberek élnének közöttünk, akiknek a támogatására az eddigieknél is jobban számíthatunk. Ez egyébként a bűncselekmények megelőzésében is szerepet játszhat, mert a nyomozók és a becsületes emberek összefogása visszatarthatja tettük elkövetésétől a bűnözőket.

— Ne haragudjon a tréfáért, nem fél, hogy akkor munka nélkül marad?

— Azért ez az ideális állapot elég távolinak tűnik. Különben a nyomozó nem örül annak, ha munkája van. Nem azért, mert rest dolgozni, hanem, mert általában a tragédia, a bánat, a fájdalom a kísérője.

ÖRÖM IS...

— És mi benne az öröm?

— Például az, hogy Orsolyát sok ezer ember segítségével végül épségben megtaláltuk. Amikor ez sikerült, mielőtt átadtuk volna a szüleinek, megvizsgáltattuk gyermekorvossal és pszichológussal is. Makkegészséges volt.

A bűnüldözési osztály vezetőjének szobája falán Budapest nagy méretű térképe függ. Bármilyen hatalmas is, a házakban élő emberek nem jelölhetők rajta. Ám vannak olyanok, akiknek, ahogy Radnóti Miklós írta: „... nem térkép e táj ...", akik mindig látják az embert. Közülük való dr. Mérges István is, aki így búcsúzott:

— Ez a gyönyörű csokor nem egyedül engem illet. Mindenkit, aki hivatásánál fogva, vagy önként részt vett ebben a nyomozásban. Valamennyiünk nevében köszönöm.

Bőcs Ferenc
Fotó: Karasz Lajos

Mozgalmas és változatos a nyomozótiszt élete. Izgalmat hoz minden nap

A Pajtás-csokor átadását megörökítette a tv-híradó is

OZÓNAK

A bűnüldözési osztály vezetője asztalán levő virágkompozíció jelzi: felnőttek és gyerekek egyaránt értékelik a rendőrség munkáját

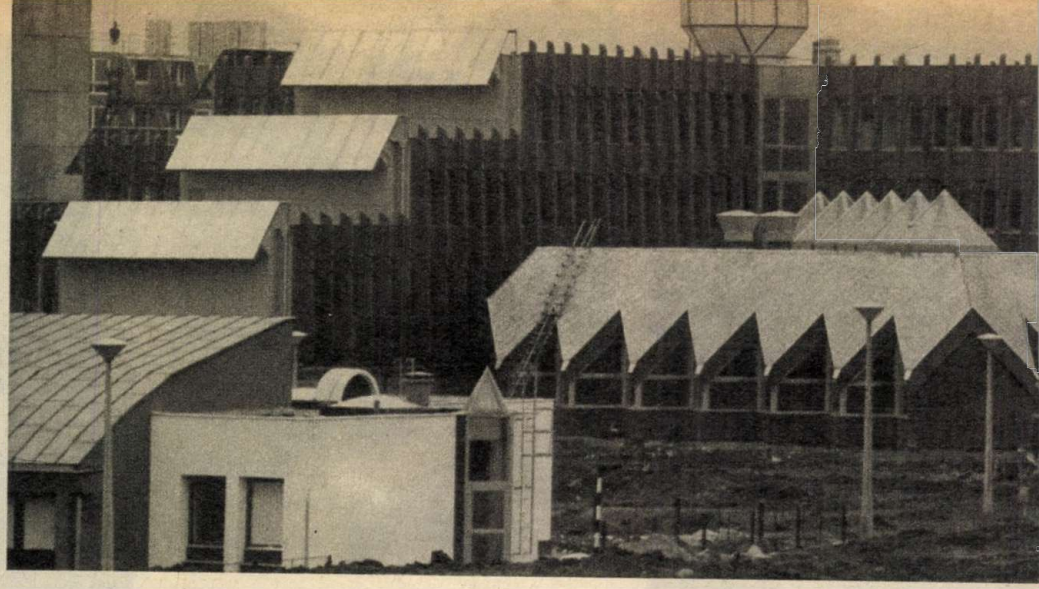

?! Bocs, hogy közbeszólok, kedves Puszta Éva, mielőtt soraid végére érnék, de elemi erejű őszinte felháborodásod engem is szólásra késztet. Azt írod, hogy miután lapunk közölte a címed a „Levelezznék" rovatban, sok szép levelet kaptál, ám egy napon négy levelezőlapot hozott a postás. Szavaidat idézve: „Írói hamis nevekkel bújtak el az igazság elől. Lehet, hogy ezeket a leveleket csupán jópofaságnak, viccnek szánták, de erős vicc volt."

Túlságosan az. Önmagában már az is elszomorító, hogy egyesek – visszaélve barátokra, újabb és újabb ismeretekre áhítozó szándékaiddal – otrombán csúfot űznek tiszta és nemes vágyaidból. Ám különösen elkeseritő, hogy a durva sértések megfogalmazói nyílt levelezőlapon, névtelenül, illetve hamis aláírásokkal juttatták el hozzád soraikat. Ha tréfának szánták, rosszul sikerült, ha komolyan gondolták mindazt, amit papírra vetettek, akkor igazán lehetett volna bennük annyi karakánság, hogy véleményük hitelét nevükkel is erősitsék. Sajnos, ezt elmulasztották. Félő, hogy majd felnőttként is hasonlóan cselekednek, hacsak nem elmélkednek azon egy kicsit, hogy mit is tettek voltaképpen. Nem is a szavak, a mondatok tartalma a fájóbb, hanem az a gyávaság, amely – szinte törvényszerüen – mindig névtelenségre csábitja a rágalmazókat, az ok nélkül, a hecc kedvéért sértegetőket.

Szivem szerint két dolgot is tanácsolok neked, Éva. Az egyik: ügyet se vess az ilyen firkálmányokra. A másik: igenis háborodj fel, dühöngj ha hasonlót kapsz, vagy tudomásodra jut ilyesmi. És ne leplezd haragod, tedd szóvá ezt a jelenséget lépten-nyomon, most is, felnőtt korodban is. Mert rád és a hozzád hasonlókra nagy szükség van ahhoz, hogy eltünjenek az életünkből a lapuló, névtelen gonoszkodók.

– bőcs –

HATVANÉVES „IFJÚSÁGI"

Idén ünnepeljük az ifjúsági vöröskeresztes mozgalom megalakulásának 60. évfordulóját. Ennek emlékére rendezett kiállitást a Magyar Vöröskereszt Budapesti Vezetősége a Hámán Kató utcai József Attila Úttörőházban. Az érdekes dokumentumok, mellett különböző bemutatók, tanácsadások tették teljessé a kiállitást. Felvételünk a megnyitón készült.

„BŰVÖLT" MATEMATIKUSOK

Nyíregyházán, a Szamuely Tibor Úttörőházban a megye legjobb hetedikes és nyolcadikos matematikusai vetélkedtek a közelmúltban. A félszáznyi versenyző előbb négy csoportban elődöntőt vivott, amelyből a győztesek kerültek a döntőbe. A kitűnő matematikusok „bűvös kocka" forgatásban is megmérkőztek. A győzelmet a nyírbogdányi Mező Zsigmond (jobbról a harmadik) 8. osztályos tanuló szerezte meg. Másfél perc alatt alakította ki a hat teljes színt.

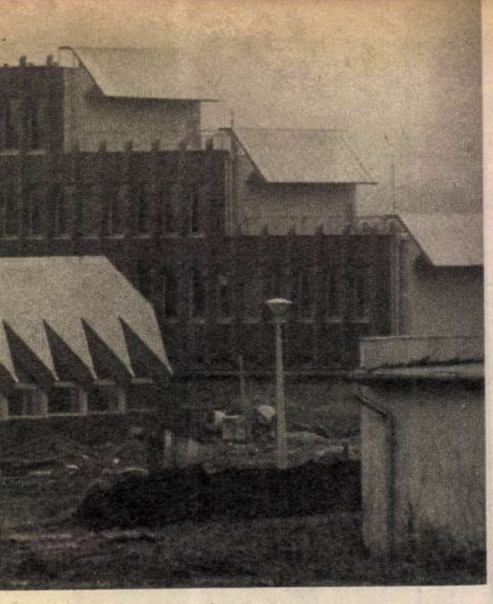

„CSODA-BOGARAK" (?) KAPOSVÁRON

Kaposvár legújabb lakótelepe mellett érdekes épületek láthatók. A talán már a jövő század építészetét képviselő bölcsőde, óvoda és iskola, pécsi tervezők munkája nyomán lett – valóság. Reméljük, hogy a kaposvári gyerekek minél hamarabb birtokukba vehetik a színes épületeket.

EGY KÉP – EGY MONDAT

„Elindulni még csak sikerült..."

EGYÜTT A FELNŐTTEKKEL

A Fővárosi Autótaxi Vállalat MHSZ vezetősége vetélkedőt rendezett a szovjet hadsereg ünnepe alkalmából. A döntőbe került 12 csapat között, a Magyarországon ideiglenesen állomásozó Szovjet Déli Hadseregcsoport, az MSZBT, a Ganz-MÁVAG, a Fővárosi Autótaxi Vállalat felnőtt versenyzőivel versenyzett az Erdélyi utcai Általános Iskola négy fős csapata is.

ÚSZÓ-TOBORZÓ

A Magyar Úttusa Szövetség háromtusa bizottsága úszni tudó 10–16 éves korú gyerekek részére 1981. március 28-án 11.00 órakor toborzót tart. A toborzó helye: Nemzeti Sportuszoda (Margitsziget). A jelentkezők részére gyülekező az uszoda bejáratánál. Várjuk jelentkezéseteket!

A HÉT VICCE

– Mondd fiam, mikor indul a vonat Budapestre?

– Nem tudom biztosan, de a síneket már lefektették.

ÁPRILIS 4.

Mit jelent számunkra 1945. április 4-e? A felszabadulást, a legszörnyűbb világháború végét, a tartós béke kezdetét. Joggal nevezzük sorsfordulónak is, hiszen új élet kezdődhetett. Népünk most már hozzáfoghatott mindannak maradéktalan megvalósításához, ami a Tanácsköztársaság 133 napján még csak megkezdett munka és terv volt. Bátran kimondhatjuk, e nap a második honfoglalás kezdete, mert véglegesen a nép birtokába került az egész ország.

A szovjet katonák magyar földön népünk szabadságáért, országunk függetlenségéért harcoltak

Az egyszerű emberek barátságosan fogadták szovjetország harcoló fiait

Mihelyt véget értek a harcok, az emberek hozzákezdtek az ország újjáépítéséhez. Képünkön: a munkások a vasút helyreállításán fáradoznak

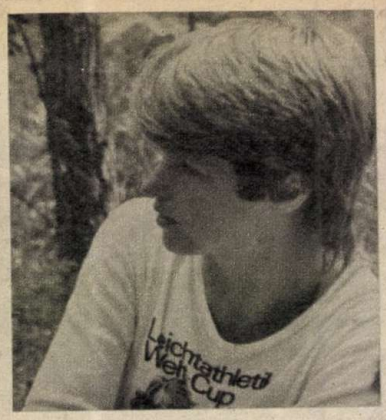

A FUTÁS 10 PONTJA

Folytatjuk felkészülésünket a Pajtás-futásra. Edzőnk változatlanul Monspart Sarolta, aki ezúttal a „Futás 10 pontja" közül az öltözködéssel kapcsolatos tanácsait nyújtja át nektek:

— Legutóbb elfelejtettem a futócipőkről mesélni, ami nagyon fontos, hiszen a leghűségesebb „futótársunk" míg el nem hagy a talpa. Ha lehet, legyen vastag és puha talpú, körben bélelt sarkú, vizet át nem engedő, nem magasszárú, nem vászon — hogy tartsa a lábfejet —, és a lehető legkönnyebbet használjuk... Én sokat futottam mezítláb is sportpályák füvén — igazán jó érzés volt. Próbáljátok ki a tó- meg a folyópart menti homokot is!

A cipő inkább nagyobb legyen, mint kisebb, hogy jó vastag zokni is beleférjen, ami nedvszívó, tehát nem műszálas. Sose legyen lyukas, mert feltöri a bőrt és vízhólyag nő a lábatokon.

Öltözködjetek mindig az időjárásnak megfelelően. Azaz ne a naptárt nézzétek, milyen évszak van, hanem a hőmérőt az ablak előtt, és a felhőféléket a fejünk felett. Fagypont közelében már sapkában, anorákban fussatok, és természetesen hosszú nadrágban.

A futáshoz szükséges helyes ruházat tehát: cipő, zokni, trikó (rövid és hosszú ujjú), tréningruha, anorák, sapka, rövidnadrág és a fehérneműk. A testtel érintkező ruhadarabok ne legyenek műszálasok. Nem baj, ha szépen és esztétikusan nézünk ki futás közben is, persze nem kell naponta újabb trikó vagy cipő.

Mozgás közben ki-ki egyéniségének megfelelően lesz izzadt — emberenként teljesen különböző mértékben — ezért utána fürödjetek, zuhanyozzatok, és vegyetek fel száraz, tiszta ruhát. Ez is olyan fontos, mint a napi háromszori fogmosás, és az étkezés.

Legközelebb az evés és a futás „barátságáról" szólok.

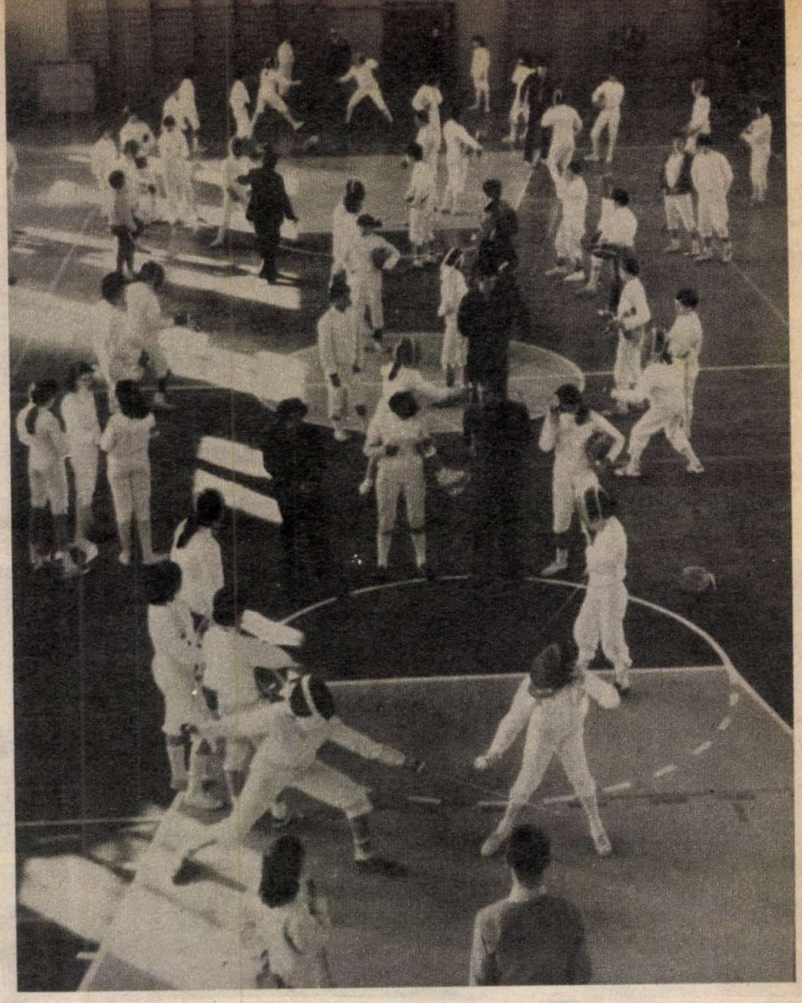

VÍVÓTAVASZ

Jugoszláv, román, osztrák és szovjet gyerekvívók részvételével rendezik meg a tizedik, jubileumi Fabik Kupát. A nemzetközivé előlépett vívóparádét április 6-án bonyolítják le, ezúttal is Nagykanizsán, a MÁV-NTE sportcsarnokában. Április 7-én a női tőr, a férfi tőr és a kard fegyvernemekben úttörő-olimpiai rendszerben kerül sor az egyéni országos bajnokság döntőire.

Képeink az előversenyek egyikén, a tiszántúli úttörők válogatóján, Debrecenben készültek. A területi viadalon száztizennégyen indultak. A sok, ügyes kezű vívó közül különösen a szolnoki Köves Csaba hívta fel magára a figyelmet, játszi könnyedséggel biztosította helyét a kanizsai „gőzösre". Igaz, ezt tőle egy kicsit várták is, hiszen korcsoportjában a kardozók között két éve már bajnok volt.

— vpg —

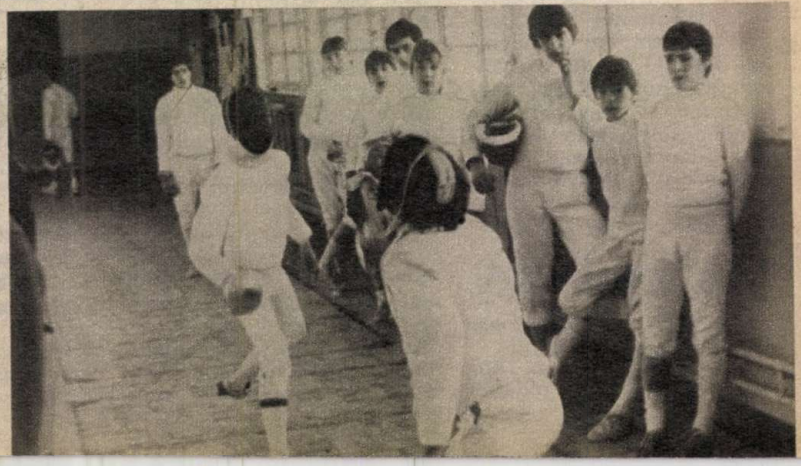

A gyakorlati terembe — ahol Zsuzsa néni irányításával szorgoskodtak a lányok — belépett két férfi. Köszöntek és megkérdezték, hogy meddig tart még a foglalkozás, és azt mondták egy-két héten belül „szétdobják" az épületet és addig mindent ki kell pakolni. Döbbent csend támadt. A tanárnő szeméből akaratlanul is kigördült két könnycsepp.

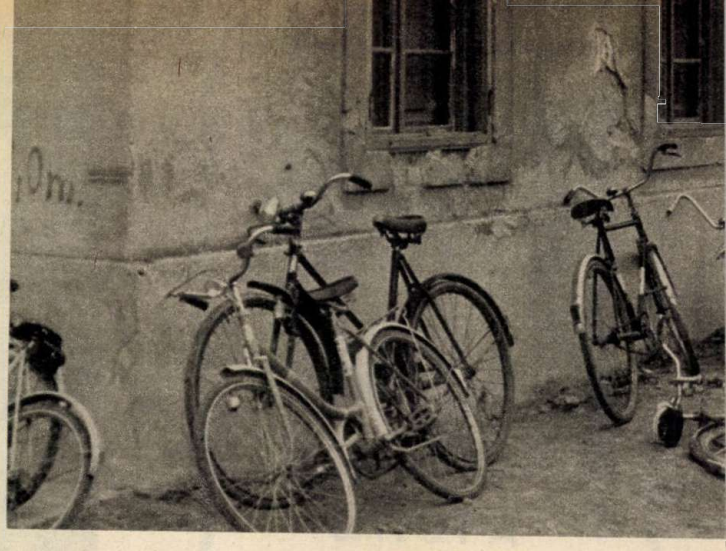

NEKÜNK CSAPATOTTHON KELL!

— Az igazság az, hogy váratlanul ért bennünket a „kitelepítés" híre — kezdte a nyolcadikos Szolga Klári, csapattitkár. — Így, hirtelen mindent nehezebb lenyelni, s talán ezért volt a robbanásszerű felháborodás. Levélben vészjelzést küldtünk még aznap a Pajtásnak!

S.O.S. SOPONYÁRÓL

„Jöjjenek ki, mert egy hét múlva késő lesz!"

Egy másik levélben Diószegi Ildikó három oldalon írta meg bánatukat, s azt, mint véres kardot hordozták körbe a gyerekek az egész iskolában, aláírásokat gyűjtve. A kiköltöztetés hírére felbolydult méhkassá változott minden osztály.

Az egyik „levélíró", a hetedikes Kenesei Éva folytatta:

— Azt mi is tudtuk, hogy azok a termek, ahol kedvenc foglalkozásainkat tartottuk, nem véglegesek. Azonban bíztunk abban, hogy még legalább egy évig „birtokolhatjuk" csapatotthonunkat és a gyakorlati termeket, hiszen a készülő tornacsarnoknak még csupán az acélvázai álltak. Nem értem, miért kell kitúrni minket a helyünkről? Nem tudtak volna várni egy kicsit?

A lányok közben egyre jobban belemelegedtek igazuk bizonygatásába.

— Tudtuk azt — mesélte tovább Balogh Ildikó —, hogy mennyi társadalmi munkát végeztek itt a KISZ-esek, a szülők, és maguk a tanulók is. Igyekeztünk szépítgetni a termeket, vigyáztunk rájuk, a magunk módján, valamit még mi is hozzá akartunk tenni a korábbi munkálatokhoz. Ezért aztán nagyon haragudtunk, amikor bejelentették a költözködést.

A gyerekek felháborodásán nem is csodálkozom, látva az otthonosan berendezett úttöröszobát, a jól felszerelt gyakorlati termeket. A falakon, minden egyes tárgyon látszik a gondoskodás, a szeretet, a féltés.

TÖRÖKÜLÉSBEN

— Annyira örültünk mindannyian, hogy végre saját zugra leltünk az iskolában, ahová elvonulhattunk csapatgyűlésre, vagy bármilyen más megbeszélésre — mondta Csáktornyai Gyuláné csapatvezető.

A hat kilométer hosszú község legtávolabbi pontjairól reggelente kerékpárokkal indulnak a gyerekek iskolába

A csapatotthon „pletykasarka" délutánonként a lányok kedvenc tartózkodási helye

— Ott, ha a gyerekek a szőnyegen ülve hallgatták végig a beszámolót, mert úgy esett nekik jól, akkor sem szólt rájuk senki. Talán hiba volt, hogy majdnem sírni kezdtem az osztály előtt. Ha visszatartom a könnyeimet, talán nem korbácsolódtak volna fel ennyire a hullámok. De ilyen aktív úttörőcsapatnak igenis szüksége van saját helyiségre.

Az új iskoláról Soponyán eddig csak álmodtak. Szeptembertől már ebben tanulnak a gyerekek. Hollósi László igazgató büszkén mutatta meg a világos tantermeket, a szemléltetőeszközök legmodernebb darabjait, és természetesen az épülő tornaterem már „lábra állt" acélszerkezetét, melyhez az öltözőket, a mosdókat a csapatotthonból és a gyakorlati termekből alakítják ki. A legjobb az lenne, ha a vadonatúj iskolában tudnának az úttörőcsapatnak termet találni.

Márpedig ott egyszerűen nincs hely! Az őrsgyűléseket ugyan bármelyik tanteremben meg lehet tartani, de az mégsem az igazi. Hacsak . . . ! Hacsak a gyerekek, mint már annyiszor, össze nem fognak, és segítséget nem kérnek a felnőttektől, a KISZ-esektől.

Soponya csendes kis falu, Székesfehérvártól alig pár kilométerre. Hétköznap délelőttönként jószerivel semmi említésre méltó nem történik. Alig egy-két ember jár az utcákon, pár lemaradt traktor igyekszik a többiek után a mezőre. Minden olyan nyugodt, csak az iskola hatalmas ablakai mögött háborognak viharos tengerként a gyerekek gondolatai tornateremről, csapatotthonról.

Kép és szöveg:
Koncz Dezső

A szép, új sulinak mindenki egyformán örült

„Húzd meg jobban, menjen a munka" — éneklik a fiúk a gyakorlati teremben

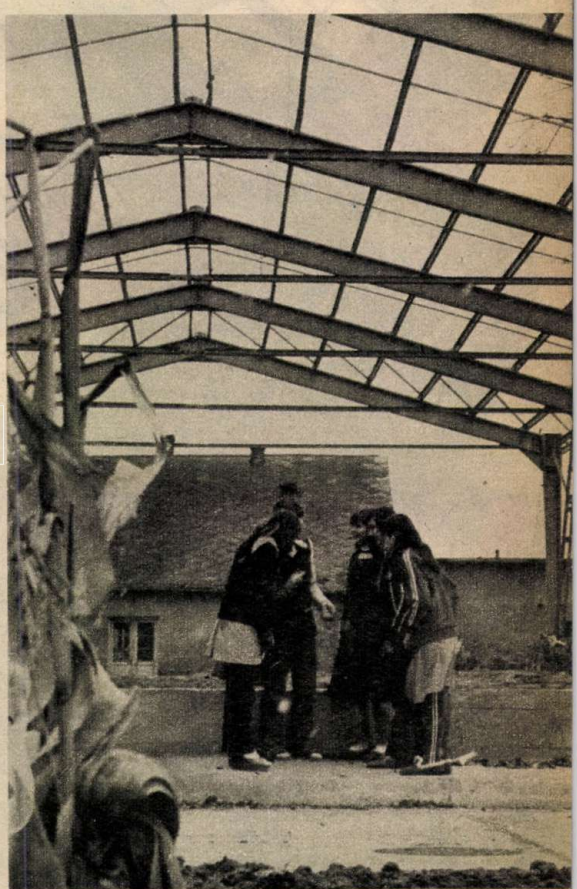

A tornacsarnoknak csupán az acélváza áll, de már így is viharokat kavart Soponyán

Már akkor is messze szárnyalt az ember fantáziája, amikor ő maga még „Földhöz ragadt" volt. Gondolatban mindenfele szerkentyűt tervezett, amellyel eljut majd a világűrbe, leszáll sok-sok titokzatos bolygóra . . . A tervezés ma is tart, de már kiröppent az ember a Föld vonzásából. Először húsz évvel ezelőtt: 1961. április 12-én. Ez a nap — április 12-e — az űrhajósok napja, ez az év az űrrepülés éve.

NYIKOLAJEV,
Andriján Grigorjevics

Született: 1929. szeptember 5-én. Első űrrepülését 1962. augusztus 11–15. között, a Vosztok 3. fedélzetén hajtotta végre. Ez volt az első, több napig tartó űrrepülés. A másik újdonság, hogy először hajtott végre kötelékrepülést a Vosztok 4 űrhajóval, amelynek pilótája Popovics volt. Nyikolajev, második űrrepülését 1970. június 1–19-ig hajtotta végre, a Szojuz–9-en. Szevasztyanov űrhajóssal együtt, tudományos-technikai és orvosbiológiai kísérleteket végeztek. Nyikolajev ma, vezérőrnagyi rendfokozatban, az űrhajós kiképző központ parancsnokának általános helyettese.

TYITOV,
German Sztyepanovics

Született: 1935. szeptember 11-én. Együtt készült Gagarinnal az első űrrepülésre, ő volt a dublőr, vagyis az űrhajós helyettese. 1961. augusztus 6–7-én aztán Tyitov is végrehajtott egy űrrepülést. Ő már 24 órát tartózkodott a világűrben a Vosztok 2. űrhajóban. Tizenhét fordulatot tett a Föld körül. Repülése kísérlet volt, hogyan viselkedik az ember szervezete a huzamosabb ideig tartó súlytalanság állapotában. Tyitov ma altábornagyi rendfokozatban az űrrepülés területén dolgozik.

GAGARIN,
Jurij Alekszejevics

Született: 1934. március 9-én. A világ első űrhajósa húsz évvel ezelőtt, 1961. április 12-én, 108 perc alatt repülte körül a Földet a Vosztok fedélzetén. A repülés történetében óriási lépcsőfokot jelentett, hogy ember „utazott" a világűrbe. Igazi út-törő tett volt! Gagarin, a világ első űrhajósa 1968. március 27-én repülőkatasztrófa áldozata lett, Moszkvában a Vörös Téren temették el, a Szovjetunió elhunyt hősei közé. A Hold túlsó felén Gagarinról nevezték el egy krátert, és őrzi nevét az egész emberiség.

SATALOV,
Vlagyimir Alekszandrovics

Született: 1927. december 8-án. Első alkalommal 1969. január 14–17-én a Szojuz–4 fedélzetén járt a világűrben. Ez alkalommal összekapcsolta űrhajóját a Szojuz–5-tel, ahonnan Jeliszejev és Hrunov átszállt Satalovhoz. Együtt a Szojuz–4-en tértek vissza a Földre. Második űrrepülése során, 1969. október 13–18-án kötelékrepülést végzett a Szojuz–6, a Szojuz–7 és a Szojuz–8. Az utóbbiban Satalov, Jeliszejevvel. A harmadik űrutazás idején 1971. április 23–25-én Jeliszejevvel és Rukavisnyikovval együtt összekapcsolták a Szojuz–10-et az űrállomással. Satalov a szovjet űrhajósok parancsnoka.

BEREGOVOJ,
Georgij Tyimofejevics

Született: 1921. április 15-én. A Szojuz–3 fedélzetén, 1968. október 26–30-án kézi vezérléssel manővereket hajtott végre a világűrben, ugyanakkor megközelítette a Szojuz–2 űrhajót, amely akkor ugyancsak az űrben keringett. Beregovoj pilótaként vett részt már a második világháborúban, s éppen a Magyarország felszabadításáért folyó harcok idején szerezte első „A Szovjetunió Hőse" kitüntetését. A másodikat világűr-utazásáért. Beregovoj ma altábornagy, az űrhajós kiképző központ parancsnoka.

LEONOV,
Alekszej Arhipovics

Született: 1934. május 30-án. Első repülését Beljájevvel hajtotta végre a Voszhod 2. űrhajón 1965. március 18–19-én. Az űrrepülés során Leonov elhagyta az űrhajót, amelyhez csak egy „köldökzsinór" kapcsolta, és húsz percig a szabad világűrben lebegett. Visszatérése során Leonov először próbálta ki a leszálló-berendezés kézi működtetését. Második űrrepülését 1975. július 15–21. között Kubászovval együtt végezte. Ezen az űrúton kapcsolták össze a Szojuz 19-et az amerikai Apolló űrhajóval. Leonov vezérőrnagy az űrhajós kiképző központ parancsnokának kiképzési helyettese.

A VILÁGŰR ÚTTÖRŐI

GAGARIN, JURIJ
ALEKSZEJEVICS

TYITOV, GERMÁN
SZTYEPANOVICS

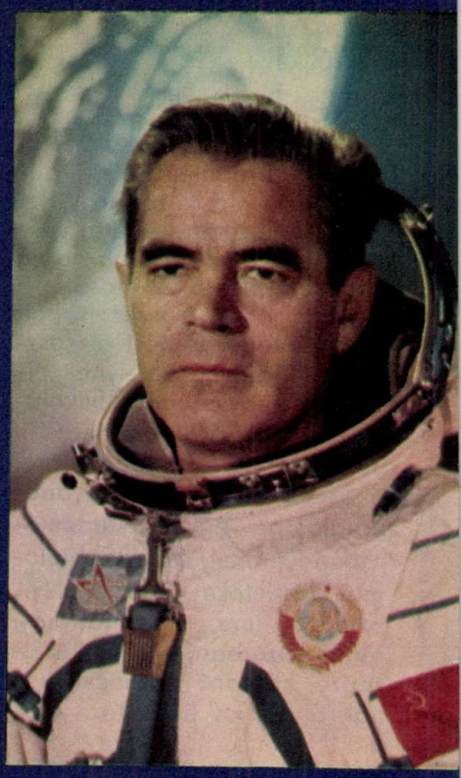

NYIKOLAJEV, ANDRIJÁN
GRIGORJEVICS

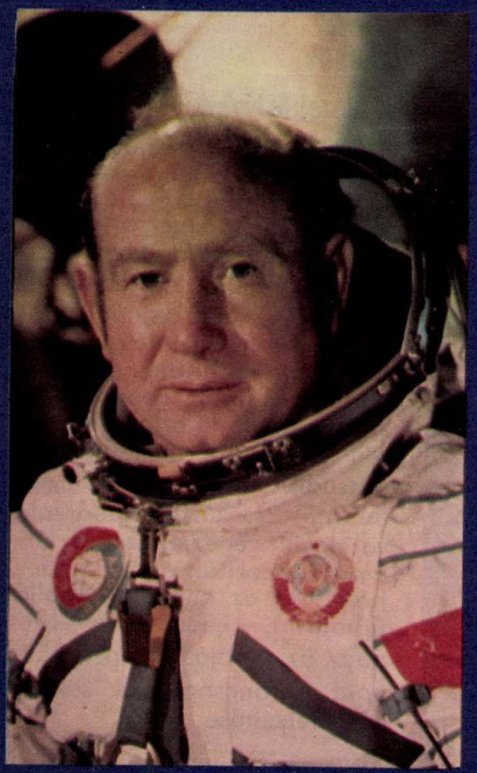

LEONOV, ALEKSZEJ
ARHIPOVICS

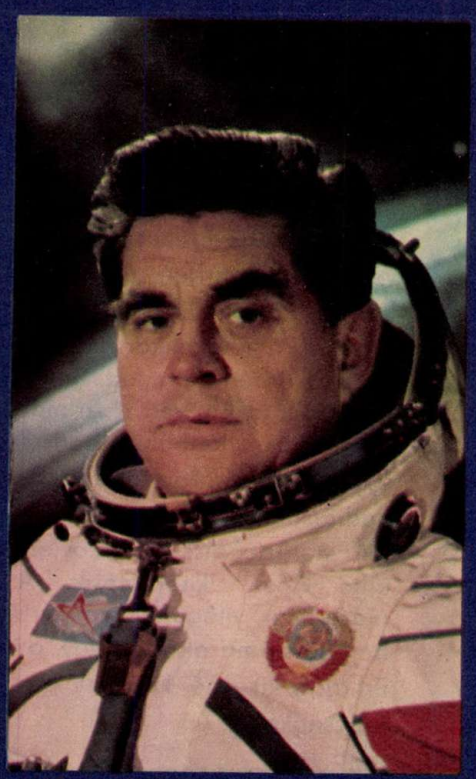

BEREGOVOJ, GEORGIJ
TYIMOFEJEVICS

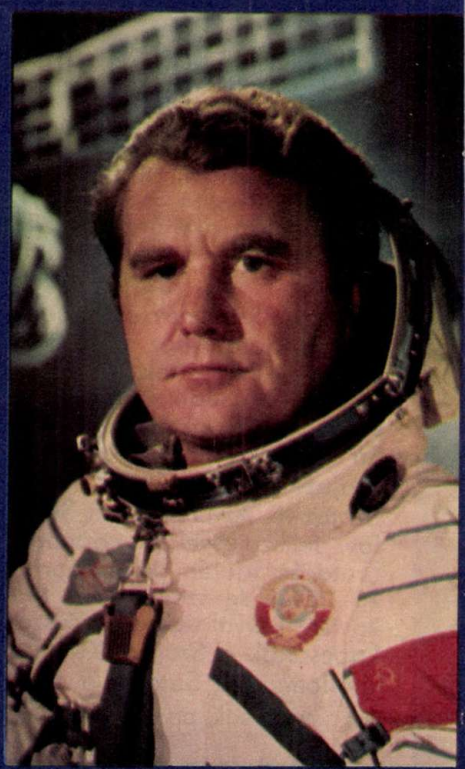

SATALOV, VLAGYIMIR
ALEKSZANDROVICS

A VILÁGŰ

NYIKOLAJEVA TYERESKOVA, VALENTYINA

JEGOROV, BORISZ BORISZOVICS

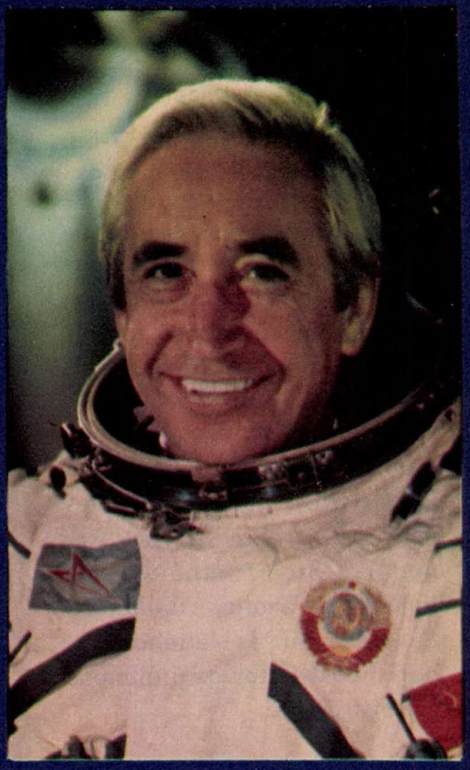

FEOKTYISZTOV, KONSZTANTYIN PETROVICS

JELISZEJEV, ALEKSZEJ SZTANYISZLAVOVICS

KUBASZOV, VALERIJ NYIKOLAJEVICS

DZSANIBEKOV, VLAGYIMIR ALEKSZANDROVICS

R ÚTTÖRŐI

FEOKTYISZTOV,

Konsztantyin Petrovics

Született: 1926. február 7-én. A második „civil", aki mérnökként vett részt az 1964. október 12–13-án végrehajtott űrrepülésben Komarov és Jegorov űrhajóssal, a Voszhod fedélzetén. Három különböző foglalkozású ember – orvos, mérnök, pilóta – együtt, s először végzett tudományos kutatómunkát közvetlenül az űrben. Feoktyisztov, mint mérnök, személyesen is részt vett a Voszhod és Szojuz űrhajók, valamint a Szaljut űrállomás tervezésében és létrehozásában. Feoktyisztov az űrállomás főkonstruktőre.

JEGOROV,

Borisz Boriszovics

Született: 1937. november 26-án. Az első „civil", aki orvosként vett részt az űrrepülésben a Voszhod nevű űrhajón 1964. október 12–13-án, Komarov és Feoktyisztov űrhajós pilóták társaságában. Ők hárman, együtt, először alkalmazták a visszatérésnél a fékezőrakétákat, a földretérés előtt. Az egynapos űrrepülés során Jegorov „űrorvos" orvosbiológiai megfigyeléseket és méréseket végzett társain. Jegorov ma is űrélettani kutatásokkal foglalkozik.

NYIKOLAJEVA TYERESKOVA

Valentyina Vlagyimirovna

Született: 1937. március 6-án. Az első és eddig az egyetlen női űrhajós. A Vosztok 6. fedélzetén, 1963. június 16–19. között hajtott végre űrrepülést. Ugyanakkor keringett az űrben a Vosztok 5. is, Bikovszkij űrpilótával. A két űrhajós rádióösszeköttetésben állt egymással és tévékamerák segítségével – először az űrrepülés történetében – képeket közvetítettek a Földre. A kötelékrepülés több mint hetven órán át tartott. Az űrrepülés után Tyereskova és Nyikolajev házasságot kötött, létrejött az első űrhajós házasság. Tyereskova ma a szovjet nőszövetség elnöke.

DZSANIBEKOV,

Vlagyimir Alekszandrovics

Született: 1942. május 13-án. Első űrrepülését 1978. január 10–16-án Makarov fedélzeti mérnökkel együtt végezte a Szojuz–27 űrhajón. Január 11-én űrhajójukat a Szaljut űrállomáshoz kapcsolták és ezzel először hoztak létre olyan egységet, amely két űrhajóból és az űrállomásból állt. Átszálltak az űrállomás fedélzetére, ahol öt napig együtt dolgoztak Romanyenkóval és Grecskóval. Később, a Szojuz–Apolló programban Dzsanibekov a tartalékszemélyzet parancsnoka volt. Ha magyar űrhajósként Magyari Béla repül a világűrbe, akkor a parancsnok Dzsanibekov lett volna.

KUBASZOV,

Valerij Nyikolajevics

Született: 1935. január 7-én. Első űrepülését 1969. október 11–16-án hajtotta végre a Szojuz–6-on. Az űrutazás során először próbálta ki, hogyan lehet fémet hegeszteni a világűr, főleg a súlytalanság körülményei között. Második űrrepülését 1975. július 15–21 között a Szojuz–Apolló program keretén belül végezte, parancsnoka Leonov volt. A harmadik űrrepülése különösen számunkra jelentős, ugyanis Farkas Bertalan magyar űrhajós parancsnoka volt, a Szojuz–36 fedélzetén. Kubaszov és a magyar űrhajós vendégségbe ment Popovhoz és Rjuminhoz, akik 185 napig tartózkodtak a világűrben.

JELISZEJEV,

Alekszej Sztanyiszlavovics

Született: 1934. július 13-án. Első űrrepülését 1969. január 15–17-én Volinovval és Hrunovval végezte a Szojuz–5 fedélzetén. Az űrrepülés során átszálltak a Szojuz–4-be Satalovhoz és együtt tértek vele vissza. Az átszállás a szabad világűrben történt! A második űrutazásra 1969. október 13–18. között került sor Satalovval, a Szojuz–8-on. A harmadik út a világűrben 1971. április 23–25-én zajlott, amikor ugyancsak Satalovval és Rukavisnyikovval összekapcsolták a Szojuz–10-et a Szaljut űrállomással. Jeliszejev ma a moszkvai irányítóközpont repülésvezetője.

A VILÁGŰR ÚTTÖRŐI

KORÁL EGYÜTTES

FOTÓ: WAGNER MARGIT

PAJTÁS

KEDVES ISMERŐS JÖN... JÖN... A MÁSODIK

Furcsa játékot játszik velünk évek óta Balázs Ferenc és társulata: a Korál. El-eltűnik, hogy aztán ismét megvillantsa előttünk önmagát. Az együttes kicsit arra a tükörre hasonlít, amelyet a gyerekek tartanak a kezükben, hogy szembevillantva, megtréfálják társaikat.

Három éve, 1978. május 1-én sok ezer fiatal gyűlt össze a Budai Ifjúsági Parkban, hogy meghallgassa a régi nevű, de teljesen felújított együttest. Már a bemutatkozó koncerten kiderült: új hang született. A kemény hangzású rock mellett imponálóan egyértelmű és határozott muzsikát hallhattunk. Az eltelt három év alatt tovább „erősödött" a Korál. A rock zenei nyelvén szemernyit sem változtattak, sőt, tovább keményítették a hangzásokat. Semmiféle engedményt nem tettek, sem a táncolni vágyók, sem a megszokott dallamokra felesküdött hallgatók számára. A Korál megalakulásától kezdve minden koncerten szinte kínos pontossággal összeállított programnak lehetünk szem- és fültanúi. Ezt a nagyszerű műsort tavaly kiemelkedően egyéni nagylemezen is megörökíthették. Nehéz egyértelműen meghatározni a lemez hangnemét, hiszen a hazai diszkóra és koncertrockra beszűkült könnyűzenei skálában a Korálra a sziklaszilárdság, a dallam, a líra és egyfajta – itthon csak tőlük hallható – érdekes hangzás a jellemző.

A kvartett – Balázs Ferenc, Fischer László, Scholler Zsolt, Dorozsmai Péter – szinte minden városban, faluban bemutatkozott. Láthattuk őket a tévében, hallhattuk a rádió különféle könnyűzenei adásaiban.

Hazai rockberkekben az a szólás járja, hogy az első lemez elkészítéséhez a zenekarok mindent beleadhatnak, az igazi bizonyítás mégis a második korong. A bizonyításra – tehát a második lemez elkészítésére – még a nyár előtt lehetőséget kap a Korál.

Z. J.

KENDŐBŐL GOLYÓ

O'TAKY BŰVÉSZSAROK

Jobb kezetekkel felmutattok egy selyemkendőt, majd szép lassan belegyűrítek becsukott bal kezetekbe. Elmondtok néhány varázsigét (abrakadabra, csiribí-csiribá stb.), utána kinyitjátok a kezeteket és a nézők nagy ámulatára a kendő eltűnt — helyette golyó van benne.

O'TAKY: Ehhez a mutatványhoz némi előkészület szükséges. A pingponglabdán óvatosan vágtam körülbelül két centiméteres kör alakú lyukat. A mutatvány előadásánál a bal kezemben elrejtettem a labdát, majd a rajta levő lyukba belegyűrtem a kendőt. Mivel a nézők erről a kis csalafintaságról nem tudnak, így nagyon meglepődnek, amikor a tenyerünkből golyó kerül elő a kendő helyett.

JÓ TANÁCSOK:

Vigyázzatok arra, hogy a kendő sarka nehogy kilógjon a lyukon! A golyó nyílását mindig magatok felé tartsátok.

1. Az előkészített pingponglabda, amelynek levágtuk a „tetejét" és befestettük ezüst színűre.

2. A puha selyemkendő, amit a labdába gyűrünk, minél nagyobb legyen!

3. Így kell tartani – természetesen magunk felé – a labdát...
4. ...és ezt látják a nézők: a kendő eltűnik a bal kezünkben.

GYÜJTSD A CSIGÁT

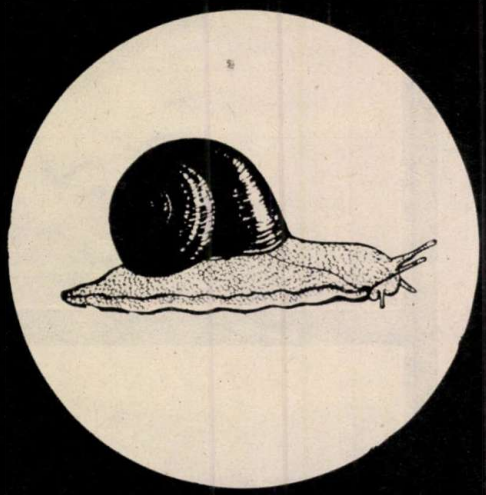

1kg 13Ft

MAVAD
BUDAPEST

A MAVAD KILOGRAMMONKÉNT 13 FORINTOT FIZET 28–30 MM ÁTMÉRŐJŰ ÉLŐ ÉTICSIGÁÉRT

Átvevőhelyek:

az ország összes ÁFÉSZ felvásárló telepei, valamint az alábbi MAVAD-kirendeltségek:

Budapest, Józsefvárosi pu. X. kapu
Sopron, Répcefői sor 32.
Gyoma, Körösladányi út
Debrecen, Mikepércsi út 10.
Kaposvár, Toponári út

Felvilágositás: valamennyi ÁFÉSZ-nál és MAVAD-telepen, Budapesten a MAVAD áruforgalmi osztályán a 319-019 telefonszámon.

DIVAT-SZAKMA

DIVATSZAKMA

Szeretsz divatosan öltözködni? Szeretsz szép ruhát hordani? 3 év alatt elsajátithatod a NŐI- vagy FÉRFISZABÓ szakmát!

GYERE HOZZÁNK SZAKMUNKÁSTANULÓNAK!

Iskolánk modern gépekkel felszerelt tanműhellyel és saját divatszalonnal rendelkezik. A finomkonfekciós termelés és a mérték utáni munkák biztositják a szakma sokoldalú megismerését. A szakmunkásvizsga megszerzése után esti szakközépiskolánkban érettségit is szerezhetsz. Juttatásaink: tanulmányi eredménytől függő ösztöndij, munkaruha, kedvezményes étkeztetés. A szabad idő hasznos eltöltésére változatos programjaink vannak: szakkörök, klub, könyvtár, túrák, kirándulások.

Címünk: 15. sz. Vámos Ilona Ipari Szakmunkásképző Intézet, 1075 Budapest, Wesselényi u. 52.

Telefon: 222-210, 222-029

„Ilyen kristályos gipszréteget találtunk a homok alatt!" — mondja Kocsis Árpád, a VÍZITERV vezérigazgatója

Kultúrált körülmények között élnek családjukkal együtt a kutatócsoportok mérnökei és szakemberei

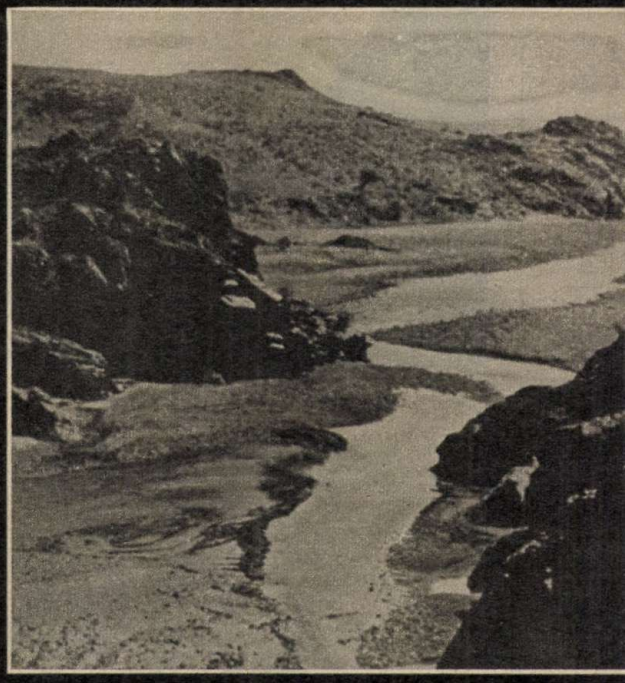

Időszakos folyó az Atlasz-hegység lábánál. Duzzasztógát épül ezen a részen az életet jelentő víz visszatartására

Ezt a siralmas helyzetet igyekszünk felszámolni, az ott élők örömére

Az African Trade Review elismerése: a Nemzetközi Afrika Díj

Algír külvárosa. Az itt élő emberek vízellátása is hamarosan megoldódik

A gépek még sok helyen hiányoznak, a kukorica azonban máris bőven terem a „meghódított" földeken

Jelképesen koccintásra emelt poharunkban a világ legdrágább itala, tiszta ivóvíz gyöngyözik. Ráadásul pompásan illik az alkalomhoz is: a víz segítségével ismét elfoglalt egy darabot az ember a Szaharából.

Jó, de miért mi mondjuk a köszöntőt ebből az alkalomból? Mert nekünk, magyaroknak — pontosabban a Vízügyi Tervező Intézet mérnökeinek, szakembereinek — is óriási szerepünk van a sikerben. Ezért a tevékenységéért a vállalat Nemzetközi Afrika Díjat kapott. Az értékes kitüntetést az „African Trade Review" című folyóirat alapította az olyan vállalatok részére, amelyek jelentősen hozzájárulnak az afrikai országok gazdaságának fejlesztéséhez.

És itt megint csak nem tudjuk megállni, hogy ne dicsekedjünk egy cseppet: ezt a díjat eddig négyszer kapta magyar vállalat — METRIMPEX, Bábolnai A. G., a VBKM és most a VÍZITERV —, ezenkívül mindössze 1 szovjet, és 1 csehszlovák cég részesült benne.

Éhség ellen — ivóvíz!

Az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezetének (FAO) adatai szerint újabb területek termőfölddé változtatásával akár negyven százalékkal is növelhető lenne az élelmiszerek termelése a fejlődő országokban.

— Jelenleg is negyven mérnök dolgozik Afrikában — mondja Kocsis Árpád vezérigazgató. — Főleg Algériából és Nigériából kaptunk jelentős megbízásokat. Ezek kiterjednek települések, városok vízellátásának megtervezésére, duzzasztógátak, vízi erőművek, víztározók tervezésére és építésére, megfelelő öntöző- és csatornahálózat kialakítására... egyszóval mindenre, ami az emberrel és a vízzel összefügg.

Az ember óhatatlanul elréved néhány pillanatra a térkép fölött. Hiába no, Afrika még ma is eléggé titokzatos földrész a számunkra. Rejtő Jenő hóbortos hősei jutnak az eszedbe, aztán a legendás afrikai vadászok kalandjai... De Kocsis Árpád szavai hamarosan visszarángatnak a valóságba.

Csak úgy, mint otthon

— Kétségtelenül szép és hasznos munkát végzünk — és itt nem is arra a kb. másfél millió dollárra gondolok, amit szakembereink úgynevezett „szellemi exportja" hoz a konyhára, mert ez a segítség pénzben talán ki sem fejezhető —, de hogy romantikus lenne...? Kutatóinkat, tervezőinket általában négyöt évre küldjük ki, lehetőleg családostól. Kényelmes, két-három szobás lakásokban laknak, a gyerekek iskolába járnak, a mama vezeti a háztartást, úgyhogy még az étkezési szokásokon sem kell lényegesen változtatni. Szóval... csak úgy, mint itthon. Nehézséget legfeljebb a nyelvtudás jelent, meg olykor az időjárás. De általában ezek sem sokáig. A kilencéves Wittinghof Nóra például nemrégen tért haza a családjával, és olyan folyékonyan beszél arabul, mint... mint a Chrudinák. Kéri Lajos mérnök meg úgy sétált a trópusi nyár poklában mindenféle trópusi „szerelés" nélkül, mintha a Hűvösvölgyben andalogna langyos, nyári estén. Nem mondom, maga a munka... az persze érdekes. Egy ízben például

lecsapoltuk a sivatagot!

Az történt, hogy Algériában ugyan öntöztek már egy kókuszpálma-ültetvényt, méghozzá bőségesen, a pálmák azonban mégis kipusztultak. A homok alatt ugyanis, úgy ötvenhatvan centiméteres mélységben csaknem teljesen összefüggő gipszréteg húzódott. Mármost ez nem engedte elfolyni a talajba szivárgott öntözővizet, amelynek így egyre növekedett a sótartalma. Ez tette tönkre minden szempontból fontos növényzetet, százhúsz kilométeres csatornát kellett építenünk, amely aztán a felesleges talajvizet elvezette egy időszakos — nyáron úgyszólván teljesen kiszáradó — tóba, amelynek így jelentősen megnőtt a vízhozama. Az öntözést megszüntettük, ellenben alkalmas helyen völgyzáró gátat építettünk, hogy ezentúl a hegyről lefolyó csapadék ne vesszen kárba, hanem maradjon a talajban, természetes nedvességtartalom formájában. Azóta a pálmaültetvény területe körülbelül hétezer hektárral lett nagyobb... De érdekes feladatot jelent a fővárostól negyven kilométerre épülő Keddara duzzasztógát terveinek elkészítése is. Ez a létesítmény gyökeresen megjavítja a vízellátást, és emellett egy technikai újdonsággal is szolgál: a vízszállító alagútban, valóságos föld alatti folyó alakjában jut majd el a fővárosba...

Persze az itthoniak sem ülnek ölbe tett kezekkel. Megtervezték a jelenleg épülő Gabcsikovo—Nagymarosi vízlépcsőt, a Kiskörei vízlépcsőt, megoldották Miskolc, Győr, Kaposvár vízellátását, dolgoznak a Balaton és a Velencei tó megóvásának tervén..., hogy csak a leglényegesebbeket említsük. A tiszta, szép környezetet védik, emberek millióinak egészségét óvják.

Alig hisszük, hogy létezik ennél romantikusabb feladat.

Cser Gábor

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező **lányokat** felveszünk az 1981—82-es tanévre fonó és szövő, **fiúkat** textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felső korhatár: 15 év

Tanulóidő: 3 év

Társadalmi ösztöndíj: 500 Ft
Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően havi 350—550 Ft
Ösztöndíjkiegészítés: 190 Ft
Teljes ellátás havi 210 Ft-ért. Kollégiumi elhelyezés, tankönyv és munkaruha díjmentesen.

Szakmunkásvizsga után a havi kereseti lehetőség 3500—4000 Ft

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától fél 4 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

A gyár címe: **PNYV MAGYAR PAMUTIPAR személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Lahner Gy. utca 30. 1046**
Telefon: 693-111/115-ös, 224-es mellék.

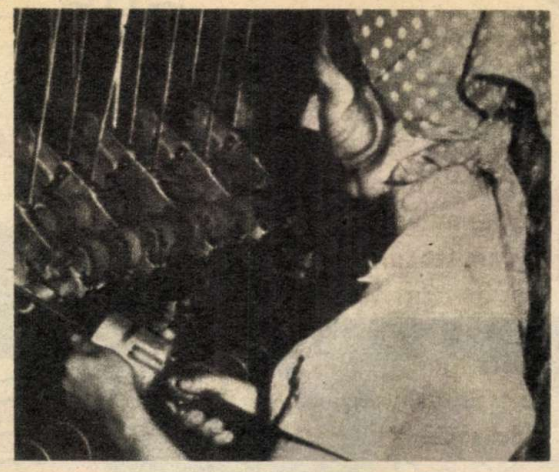

Háromműszakos gyárunkba **jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmákra lányokat, illetve textilgépszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk** szakmunkástanulónak, olyanokat, akik az 1980/81-es tanévben fejezik be az általános iskolát.

A tanulóidő 3 év.

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

A havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900—1120 Ft között van. Az utolsó évben már teljesítménybérben dolgoznak a tanulók. Szakvizsga után a lányokat a leányszállóban, a fiúkat pedig albérletben helyezzük el.

A jelentkezés levél útján „SZAKMUNKÁSTANULÓ" hivatkozással történik.

Pamuttextilművek Budai Gyára személyzeti osztály, Budapest XI. ker., Hauszmann A. u. 20. Levélcím: 1502 Budapest pf. 43.

PÁLYAVÁLASZTÓ FIATALOK!

Az 1981/82-es tanévre felveszünk általános iskolai végzettséggel rendelkező **lányokat fonó, szövő, kötő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő** szakmunkástanulónak, 16 éves korig.

Felvételi vizsga nincs! Tanulmányi idő: 3 év.
Ösztöndíj: A tanulmányi eredménytől függően fonó és szövő tanulónak 350—700 Ft, kötőgépszerelő és műszerész tanulónak 150—550 Ft.

Juttatások: Az ösztöndíjon kívül, vidékieknek havi 500 Ft, budapestieknek havi 450 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk, a nyári szünidőre is. Teljes ellátás (napi háromszori étkezés) munkaszüneti napokon is, napi 7 Ft térítésért.

A gyár mellett levő szakmunkástanuló-otthonunkban térítésmentes elhelyezést biztosítunk.

Iskolaköpenyt, füzetcsomagot, munkaruhát a gyár, tankönyveket az iskola biztosít.
Évente két alkalommal, kedvezményes vásárlás a vállalat termékeiből.

50%-os utazási kedvezmény.

III. éves tanulóinkat 90%-os teljesítménybérben foglalkoztatjuk, részükre nyereségrészesedést fizetünk.

Szakmunkásvizsga után: a kereseti lehetőség 3500—4500 Ft között van.
Továbbtanulásra az üzemi textilipari szakközépiskolában, vagy egyéb területi szakirányú középiskolában, lehetőséget biztosítunk.

Részletes tájékoztatást adunk szóban vagy írásban

Cím: **PNYV KELENFÖLDI TEXTILGYÁR**
személyzeti és oktatási osztály
Budapest XI., Budafoki út 111—113. 1117
Telefon: 868-955/191 mellék.

FIATALOK!
TANULJATOK TOVÁBB!

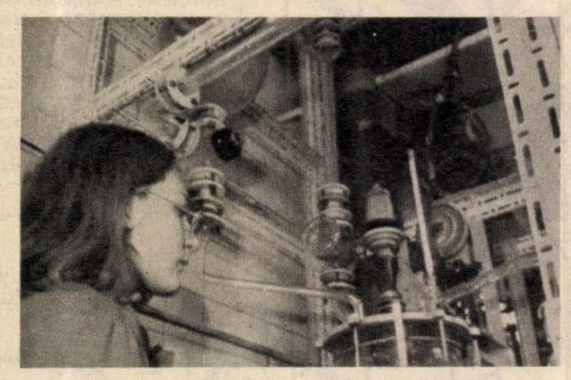

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez biztosítéka gyárunk jó hírnevének, itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózat-szerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel.

A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük. Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
oktatási osztály
Budapest IV., Tó u. 1–5.
Telefon: 690-900/531-es mellék és
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG személyzeti osztály;
Budapest XXII., (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 110. – 1325.

A Fővárosi Szerelőipari Vállalat az 1981—82-es tanévre beiskoláz szakmunkástanulónak általános iskolát végzett fiúkat a következő szakmákba:

villanyszerelő,
víz- és gázszerelő,
központifűtés-szerelő,
vas- és fémszerkezeti lakatos,
kőműves.

Vidéki tanulóink részére saját kollégiumunkban teljes ellátást adunk.

Tanulóinkkal minden szakmában társadalmi ösztöndíjszerződést kötünk.

Jelentkezés:
Fővárosi Szerelőipari Vállalat
1097 Budapest IX.,
Koppány u. 5—11.
Telefon: 336-560/46-os mellék.

FŐSZER

ÉPÍTŐ LEHETSZ!

— Kőműves, — ács-állványozó, — hidegburkoló, — fapadlózó-műanyag burkoló, — szobafestő-mázoló, — víz-gázszerelő, — központifűtés szerelő, — villanyszerelő, — vas- és fémszerkezeti lakatos, — épületasztalos szakmunkástanulónak jelentkezhetnek azok a fiatalok, akik a 14—17-ik életévüket 1981-ben betöltik, és a nyolcadik osztályt elvégezték, illetve akik jelenleg a 8-ik osztály tanulói.

Vidékieknek a tanulmányi időre térítésmentesen tanulóotthont, napi 3 Ft ellenében teljes ellátást, tanulmányaikban szakképzett nevelőtanári felügyeletet és segítséget biztosítunk.

Továbbá biztosítjuk a rendszeres kedvezményes hazautazást, a munkaruhát, az ösztöndíjat, egyes szakmákban ösztöndíj kiegészítést. Havi 250,— Ft társadalmi ösztöndíj kifizetésére is lehetőség van.

FŐVÁROSI
3. SZ. ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT
BUDAPEST.

Különböző sportolási és kulturális lehetőséggel várjuk a jelentkező fiatalokat.

Személyes és levélbeli érdeklődésre részletesen válaszolunk.

Pontos címünk: **Főv. 3. sz. Építőipari Vállalat szakoktatási csoport, Bp. XIII., Lehel út 10/a. Telefon: 494-300/161 mellék**

VUK

33 JÓL VAN, VUK! ELJÖN AZ IDŐ, AMIKOR TÖBB LESZEL MINDNYÁJUNKNÁL, ÉS KÉRLEK, GONDOLJ MAJD AKKOR AZ ÖREG KARAKRA.
DE MÉG HOZZÁTESZI, NEHOGY A KIS RÓKA ELBÍZZA MAGÁT: „ÁM ADDIG MÉG SOKAT KELL TANULNOD!"

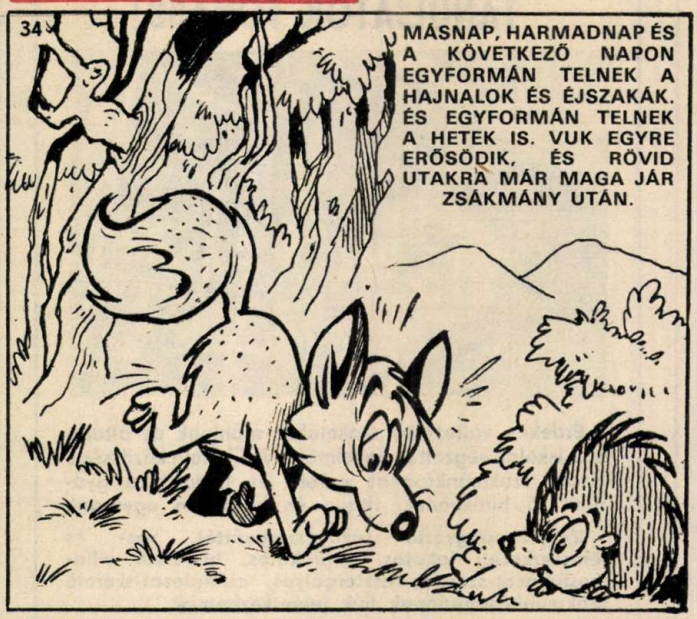
34
MÁSNAP, HARMADNAP ÉS A KÖVETKEZŐ NAPON EGYFORMÁN TELNEK A HAJNALOK ÉS ÉJSZAKÁK. ÉS EGYFORMÁN TELNEK A HETEK IS. VUK EGYRE ERŐSÖDIK, ÉS RÖVID UTAKRA MÁR MAGA JÁR ZSÁKMÁNY UTÁN.

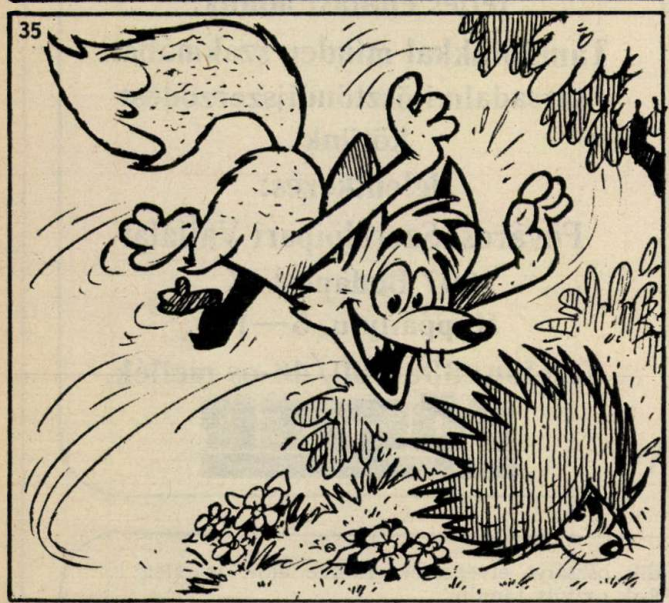
35

36
HA SZUVAL PÓRUL IS JÁRT, EGYRE ÜGYESEBB LESZ, S VÉGÜL MÁR A FALUBA IS BEMERÉSZKEDIK.

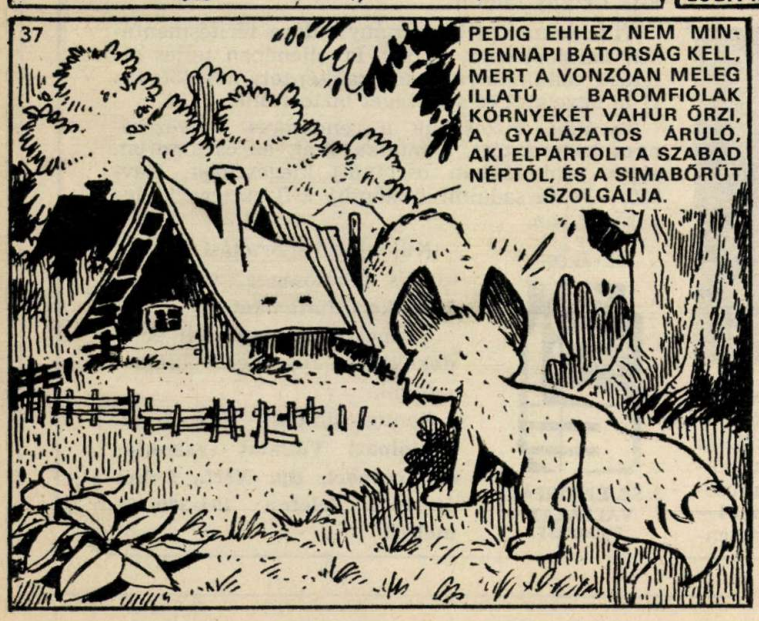
37
PEDIG EHHEZ NEM MINDENNAPI BÁTORSÁG KELL, MERT A VONZÓAN MELEG ILLATÚ BAROMFIÓLAK KÖRNYÉKÉT VAHUR ŐRZI, A GYALÁZATOS ÁRULÓ, AKI ELPÁRTOLT A SZABAD NÉPTŐL, ÉS A SIMABŐRÜT SZOLGÁLJA.

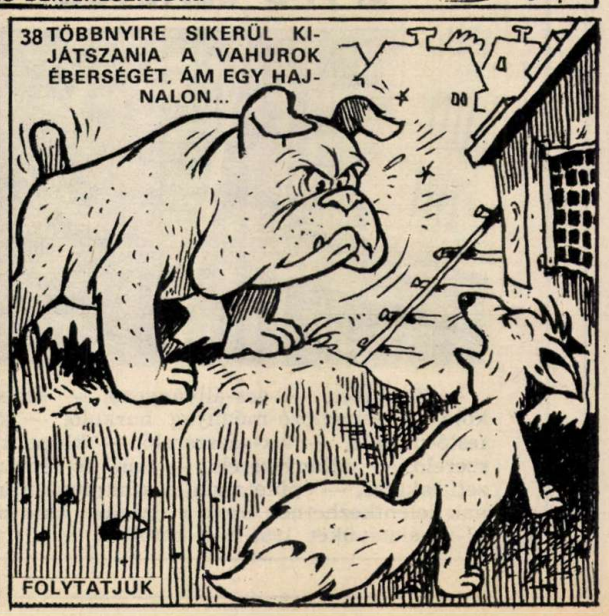
38 TÖBBNYIRE SIKERÜL KIJÁTSZANIA A VAHUROK ÉBERSÉGÉT, ÁM EGY HAJNALON...
FOLYTATJUK

FEKETE ISTVÁN REGÉNYÉBŐL
ÍRTA: CS. HORVÁTH TIBOR
RAJZOLTA: DARGAY ATTILA

39
VUKNAK NINCS GONDOLKOZNI VALÓ IDEJE. VILÁMGYORSAN MEGPERDÜL, AZTÁN HAJRÁ! AZ ÉLETÉÉRT FUT.

40
DE VAHUR MEG A DICSŐSÉGÉRT. MERT VILÁGRASZÓLÓ DOLOG LENNE, HA VUKOT REGGELRE A GAZDÁJA KÜSZÖBÉRE FEKTETNÉ.

41
GAZDÁJA CSODÁLATOSAN ERŐS SZEME SZERETETTEL NÉZNE RÁ, ÉS SIMA KEZE LÁGYAN SIMOGATNÁ. A ROKONSÁG PEDIG HOLDVILÁGOS ESTÉKEN HANGOSAN UGATNÁ FALUSZERTE A DICSŐSÉGÉT.

42
HANEM EZ MÉG CSAK ÁBRÁNDKÉP. VUK NAGY ELŐNYT SZERZETT, S A RÉTEN HULLÁMZÓ FEHÉR KÖD ELREJTI SZEM ELŐL. VAHUR CSAK A SZIMATJÁRA HAGYATKOZVA TUDJA KÖVETNI.

43
SZÉLSEBESEN ROHAN, S VUK ALIGHA MENEKÜLNE MEG TŐLE, HA IDEJÉN EL NEM ÉRNÉ A PATAKOT.

44
...AZTÁN OLDALT PERDÜL, SZALAD EGY KICSIT, MAJD KIUGRIK A HOMOKPARTRA ÉS ELREJTŐZIK. VAHUR NEM FOG GYANÚT.

EREDJ CSAK, TÖKFILKÓ!

TÖPRENGŐ

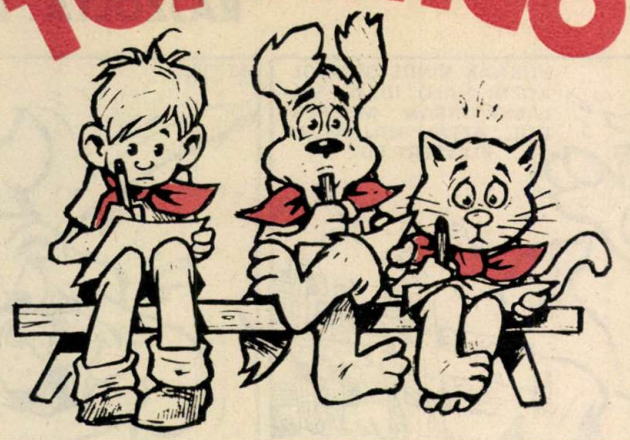

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be! Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni – és azok jók –, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: április 6.

(Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397)

A 10. SZÁM MEGFEJTÉSEI

TAVASZI HÍRNÖK: Kakasmandinkó,
BETŰREJTVÉNY: ingaóra,
CSAK EMLÉKEZETBŐL: A 10 forintoson, 1823 (Petőfi). Kör alakba zárt 10-es szám.
RAKD HELYÉRE: Irányi Dániel.
MENNYIT ÉR: 61 aranypénzt.
HÖSÖK, HADVEZÉREK: Somogyi József, Thury György, Pécs, Szolnok.

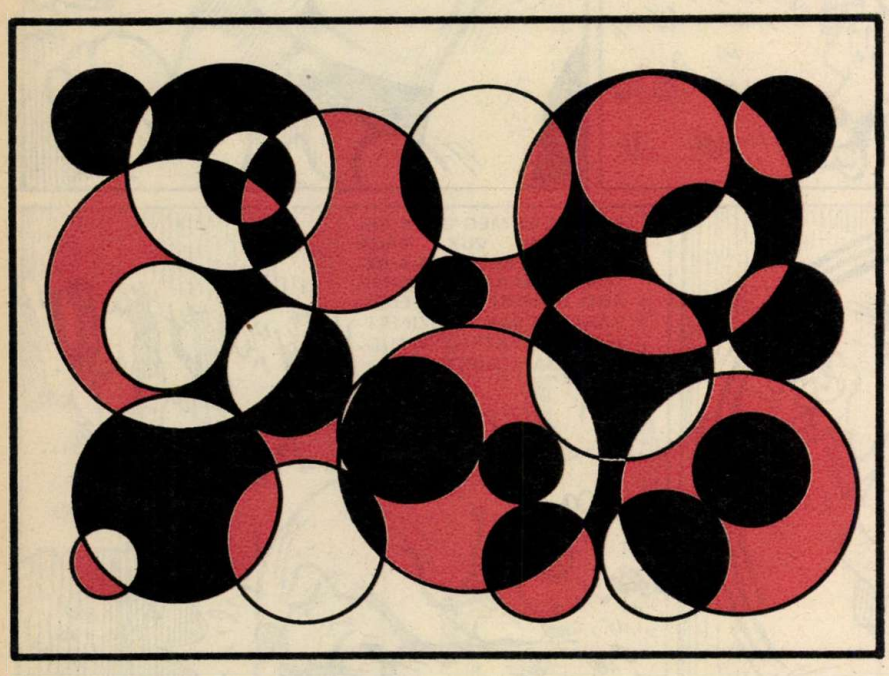

KÖRÖK. Számold meg, hogy hány kör van ezen a rajzon.

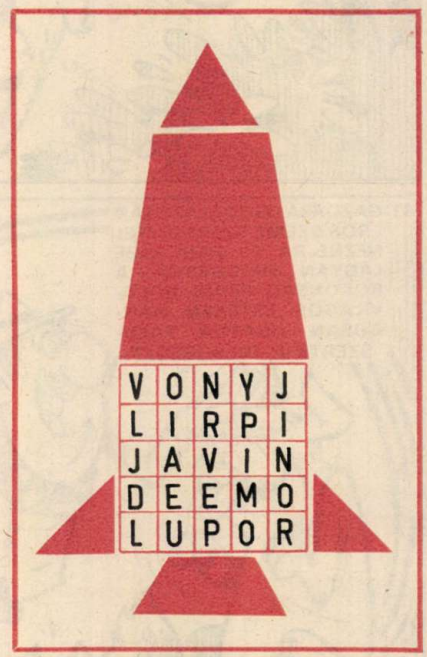

ŰRHAJÓSOK. Ha a bal felső sarokban levő V betűtől kiindulva lóugrásban olvasod össze a betűket, a Szojuz–35 utasainak nevét kapod megfejtésül.

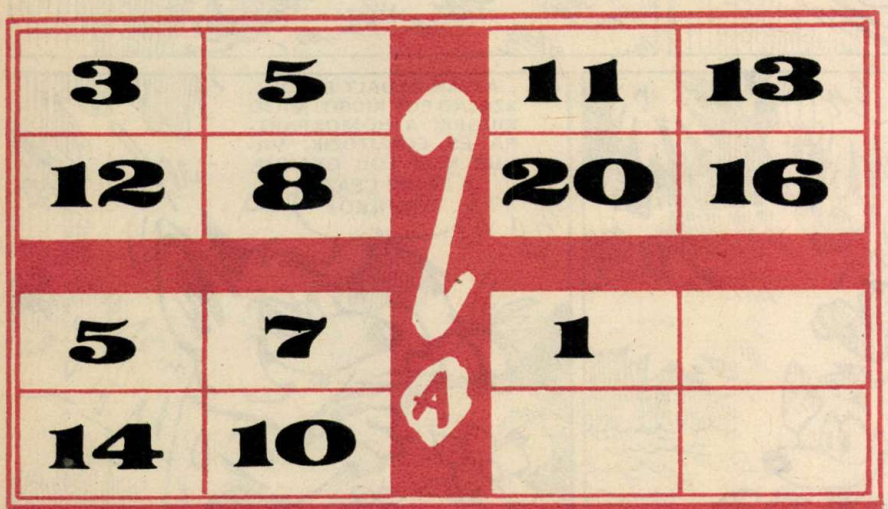

LOGIKA. Az ábra négy mezőre oszlik. Három teli van számokkal, a negyedikben csupán egy látható. A további hármat ugyanis már neked kell beírnod. Hogyan? Egyszerű a feladat: figyeld meg a számok sorrendjét. Van benne bizonyos logika.

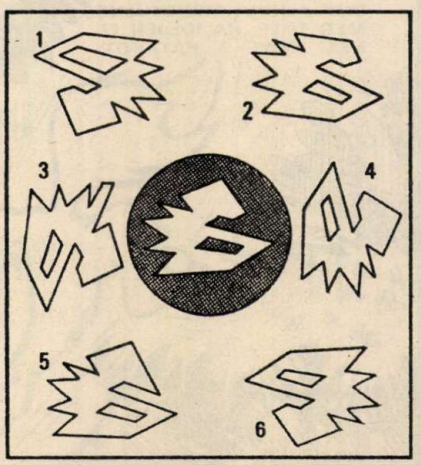

PONTOSAN. A középső kör fehér idomába – a külső hat közül – melyik illik bele pontosan?

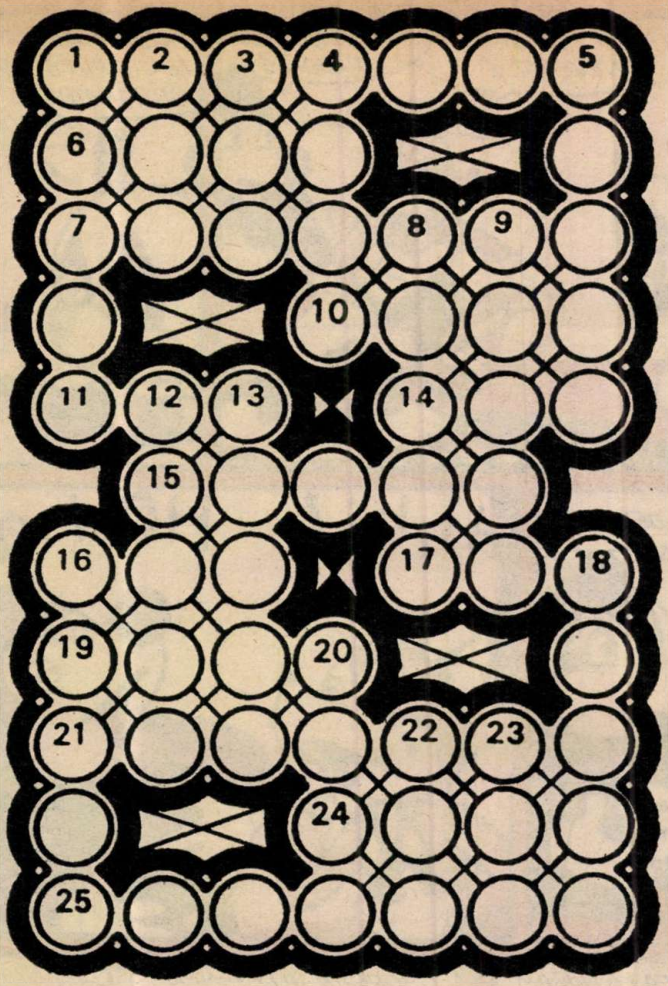

KÉT FALU. Nem áruljuk el, hogy miről nevezetes az a két község, amelynek a nevét megtalálod a rejtvényünkben. De biztosan rájössz, mihelyt egymás mellé írod a nevüket.

VÍZSZINTES: 1. Békés megyei község. (A 6. kockában kettős betű) 6. A szerelem istene a mitológiában. 7. Váltóláz, ismert, idegen szóval. 10. Népszerű színész (András). 11. Lep betűi keverve. 14. Délnyugat. 15. Lánynév. 16. NLK. 17. Amerikai igen. 19. Ritka férfinév. 21. ... – holnap neked (közmondás). 24. Két egytagú szó, sokszor együtt is használják. 25. Lásd: függőleges 16.

FÜGGŐLEGES: 1. Ámul-... 2. Kamatban van! 3. Helyhatározórag. 4. Ókori néphez tartozó. 5. Nagy költőnk, a múlt században élt. 8. Kiejtett mássalhangzó és kis folyó (mindkettő visszafelé). 9. Betűt vetnek. 12. A szemünkhöz tartozik. 13. Elhomályosít valamit. 16. Vas megyei kisközség. A neve folytatódik a vízszintes 25. sorban. 18. Az első három helyezett között van a sportversenyen. 20. Régi megszólítás. 22. KOV. 23. Férfinév.

NYERTESEK

A 7. szám rejtvényeinek megfejtéséért Kajlás tarisznyát kapnak: Becse Gabriella, Onga; Bérczes Tamás, Siófok; Farkas Attila, Kecskemét; Fésű Lajos, Makád; Garabuczi Miklós, Nagyrábé; Horváth Éva, Nyírcsaholy; Jerkovics Júlia, Baja; Kovács Andrea, Ászár; Kövendy Péter, Eger; Lánczi Eszter, Békés; Mészáros Jolán, Karcag; Nagy Petra, Balatonalmádi; Paczica Ildikó, Felsőzsolca; Papp Erzsébet, Komlódtótfalu; Pozsár Györgyi, Csongrád; Prucsi Katalin, Komló; Raffai Szilvia, Nyírcsaholy; Rávai Péter, Szank; Szabó Csaba, Tata; Székely Gyula, Berettyóújfalu.

MATEMATIKAI FEJTÖRŐ

Matematikai feladatmegoldó mozgalmat indítunk azok számára, akik örömüket lelik az érdekes matematikai fejtörők megoldásában. Minden második héten közlünk feladatokat. Az I. jelzésű példák az 5–6. osztályosoké, de foglalkozhatnak velük 3. és 4. osztályba járók is. A II. jelűek elsősorban a 7–8. osztályos tanulóké, de 5–6. osztályosok is próbálkozhatnak a megoldásukkal.

Ne csak az eredményt írjátok le, hanem röviden, érthetően az okoskodást is!

A megoldásokat a lap megjelenésétől számított 10 napon belül kell beküldeni a Pajtás szerkesztőségébe. A borítékra írjátok rá: „Matematikai feladatmegoldó-mozgalom".

A legszebb megoldásokat névvel együtt a feladatok kitűzése után egy hónappal közöljük.

Magyar Úttörők Szövetsége
Bolyai János Matematikai Társulat
Országos Pedagógiai Intézet

I.

1. Hármas sorokban vonultak fel a tornaünnepélyen a pályára, és egy gyerek a sor végén egyedül maradt. Amikor négyesével álltak az első gyakorlaton, mindegyik sor teljes volt; a második gyakorlaton 4 fiú alkotott elöl külön sort, a többiek 18-asával álltak. A levonulásnál ötös sorokba álltak az iskola tanulói, és egy sor volt, amelybe csak 3 gyerek jutott.

Hányan vettek részt az iskolai tornaünnepélyen?

2. Négy számkártyád van: ① ③ ③ ⑧

a) Teheted őket egymás mellé, de műveleti jelekkel is összekapcsolhatod a számokat. Írj le a 100 és 200 között minél több olyan számot, amit így előállíthatsz! Le tudod írni az összeset?

b) Hányféle számot lehet előállítani a négy számkártyával, ha különállóan, egymás mellé helyezve, vagy + jellel összekapcsolva írhatod őket? (Pl. 8 + 33 + 1 381; 8 + 1 stb.).

3. Mit csinálhat a gép? Ha találsz többféle szabályt is, akkor többféleképpen folytasd a táblázat kitöltését! Mindegyik szabályt többféleképpen próbáld megfogalmazni!

a	8	14	6	2	6	10	9	9
b	4	10	2	–2	5	6	7	9
c	36	144	16	0	28			

II.

1. Egy téglatest alakú tortát csokoládémázzal vontak be. Hogyan lehet ezt a tortát öt gyerek között úgy szétosztani, hogy mindegyik gyereknek ugyanannyi tészta és ugyanannyi csokoládébevonat jusson?

2. Egy járási kieséses úttörőbajnokságon 8 röplabdacsapat indul. A 8 csapatot sorsolással 2-es csoportokba osztják. Az első forduló után a 4 győztes csapat sorsolással ismét kettes csoportokba kerül. Végül a 3. fordulóba jutott 2 győztes csapat mérkőzése dönti el, hogy ki lesz az első és ki lesz a második helyezett.

a) Hányféleképpen alakulhat az első sorsolás? b) Hányféleképpen alakulhat a második sorsolás? c) Hányféle összetételű lehet a döntő? d) Mit tanácsolsz, hogyan lehet-ne eldönteni a 3. helyezést?

3. Két autóbusz-végállomás – „A" és „B" – között piros és fekete jelzésű buszok járnak. A piros jelzésűek menetideje 20 perc, a fekete jelzésűeké 35 perc (oda is, vissza is). Az autóbuszvezetők az „A" végállomáson 14 percet, a „B" végállomáson 6 percet pihennek.

Az „A" végállomásról 5 órakor indul az első piros jelzésű, 5 óra 4 perckor indul az első fekete jelzésű. A „B" végállomásról 5 órakor indul az első fekete, és 5 óra 6 perckor indul az első piros jelzésű autóbusz.

Az „A"-ból 5 órakor induló piros jelzésű autóbusz vezetője 5 órától 8 óra 30 percig – a csúcsidőben – hányszor találkozik a másik három vezetővel? Melyiket tudja valamelyik végállomáson köszönteni?

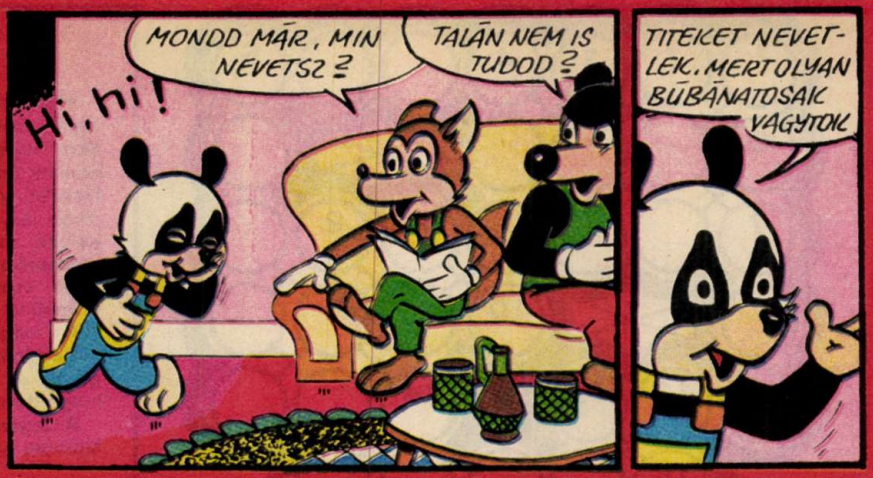

Szerkesztőségünk legalább ilyen jó hangulatú, mókákkal teli tavaszi szünidőt kíván mindannyiotoknak. Lapunk legközelebbi száma ÁPRILIS 16-án jelenik meg. VISZONTLÁTÁSRA két hét múlva.

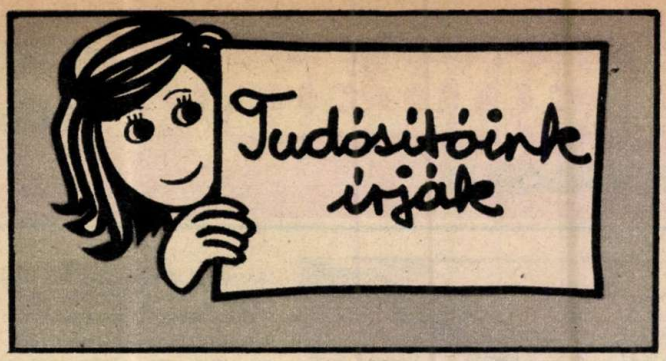

Átadtuk a linómetszeteket

Úttörőcsapatunkban az év elején alakult meg a Sós Imre irodalmi színpad. Nem sokkal később felkeresték községünkben az öregek napközi otthonát. Itt találnak szeretetre, gondoskodásra Veres Péter író szülőfalujának, Balmazújvárosnak idős emberei. Mi azért mentünk el hozzájuk, hogy örömteli délutánt szerezzünk nekik. Nagyon kedvesen fogadtak bennünket. Verses, zenés műsorunk végén átadtunk egy-egy — rajzszakkörösein által készített — linómetszetet, aminek nagyon örültek az idős nénik és bácsik.

Koroknai Rózsa,
Balmazújváros,
Kossuth tér 14. — 4060

Mesejáték a kicsiknek

Nagy tervünk, hogy bábversenyt rendezünk a Vidámság őrssel. Amelyik csapat megnyeri a versenyt, az ad műsort a harmadik osztályosoknak. Mi a „Hófehérke és a hét törpe" című mesét játsszuk el. A bábukat is mi magunk készítjük. Vállalásaink közé tartozik a természetjárás is. Falunkat dombok, erdők veszik körül. Ezek közül már többet bebarangoltunk, de most, hogy itt a tavasz, még többet megyünk kirándulni.

Olimpia őrs,
Rimóc,
Nagykert út 26. — 3177

Tanácsot is kapunk

Iskolánkban már lezajlott a nagy izgalommal várt pályaválasztási vetélkedő. Van köztünk olyan, aki állattenyésztő lesz, de van olyan is, aki kőműves. A vetélkedőn egyébként a mi csapatunk lett az első, persze azért még most is sok fejtörést okoz nekünk a pályaválasztás. Most látjuk csak igazán, milyen nehéz dolog eldönteni, mi legyen az ember. Szerencsére, az osztályfőnökünktől nemcsak dicséretet és korholást, hanem nagyon sok tanácsot és segítséget is kapunk.

Tóth Aranka,
Devecser,
Lékai J. u. 6. — 8460

„Pajtás úttörőbolt"

Csabdi egészen kicsi falu, úttörőcsapatunk viszont különleges kezdeményezéssel dicsekedhet, mert szerintem nem minden iskolában van „Pajtás úttörőbolt". Igaz, nem mi adtuk az ötletet, hanem Marika néni, a csapatvezetőnk. A bolt a tanítási idő végéig tart nyitva, kilenc tanuló árulja a süteményt, szörpöt, csokoládét, sőt, még befőttet is. Az üzlet egyébként nem önálló — az árut a bicskei ÁFÉSZ-től kapjuk. Működésének első évében tizenötezer forint hasznot hozott, tavaly pedig ennek pont a dupláját. Úttörőcsapatunk sok felszerelést vásárolhat ezen a pénzen.

Németh Klára,
Csabdi,
Petőfi S. út 21. — 2064

Belépés csak ollóval!

Nyakasné Turi Klárától már hallottunk, ő a zalaegerszegi gyermek-bábcsoport vezetője. Csapatvezetőnk meghívta őt, tanítson meg bennünket bábokat készíteni. Az első meglepetés az volt, hogy egy rejtvényt kellett megfejtenünk ahhoz, hogy megtudjuk, valójában mikor is lesz a bábos délután. A második meglepetés pedig az, hogy csak azokat engedték be, akik ollót, ragasztót és krepp-papírt hoztak magukkal. Éreztük, hogy valami nagy dolog készül itt, s nem is csalódtunk. Klári néni szebbnélszebb bábokat készített nekünk, keze alatt szinte megelevenedtek a figurák. Később segített nekünk is, valósággal úgy mozgott a kezünk, ahogy ő akarta. Mi persze nem először találkoztunk a bábkészítés művészetével, filcből már korábban is készítettünk bábokat, játékokat. Reméljük, csapatvezetőségünk máskor is meglep bennünket ilyen szép délutánokkal.

Talán Éva,
Parád,
Sziget u. 35. — 3240

MAGYAR ŰRHAJÓSINDULÓ

GYÁRFÁS ENDRE VERSE (BALÁZS ÁRPÁD ZENÉJE)

Szállj a fényes égen, szállj te űrhajó,
messze jársz, de véd a földgolyó!
Népeinkre boldog élet, új kor vár; ha
csüggednének, légy te biztató!

Bárhol él az ember föltekint ma rád,
s látja fenn a béke csillagát. Ó,
szállj az égen át, csak egyre szállj tovább,
előtted új világ! Ó,
szállj az égen át, te csak egyre szállj
tovább: hiszen
nincs messze már az a világ!

Mennyi még az árnyék, mennyi még a vész,
jó utakra lelni oly nehéz.
Egymagában állni senki nem tud már: csak
együttesen győz az emberész.

Így vezérli röptöd munka és tudás,
űrhajónk, te büszke alkotás. Ó,
szállj az égen át, csak egyre szállj tovább,
előtted új világ! Ó,
szállj az égen át, te csak egyre szállj
tovább: hiszen
nincs messze már az a világ!

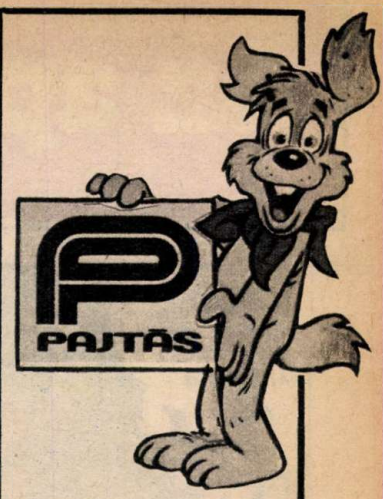

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987
321-988
321-989

Postafiók:
Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal:
Budapest, Révay u. 16. 1965
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 139,50 Ft
I. félévre 77,50 Ft
II. félévre 62 Ft

81.0682 Athenaeum Nyomda
Kozma utcai üzeme,
Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
Soproni Béla
vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Az apacsok kapitánya 12

AZ ŐSFŐNÖK VAGONJA

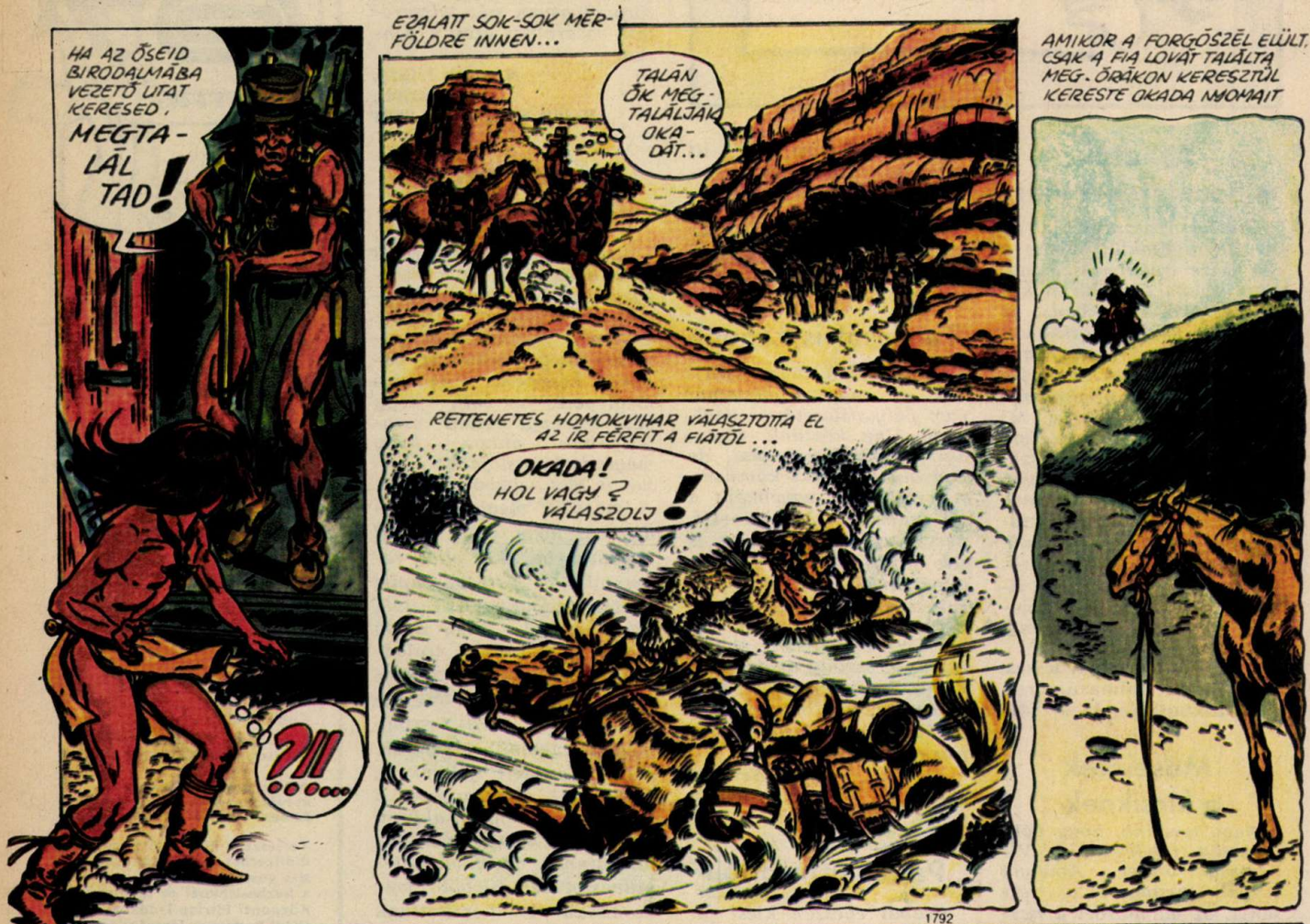

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

(FOLYT. KÖV.)

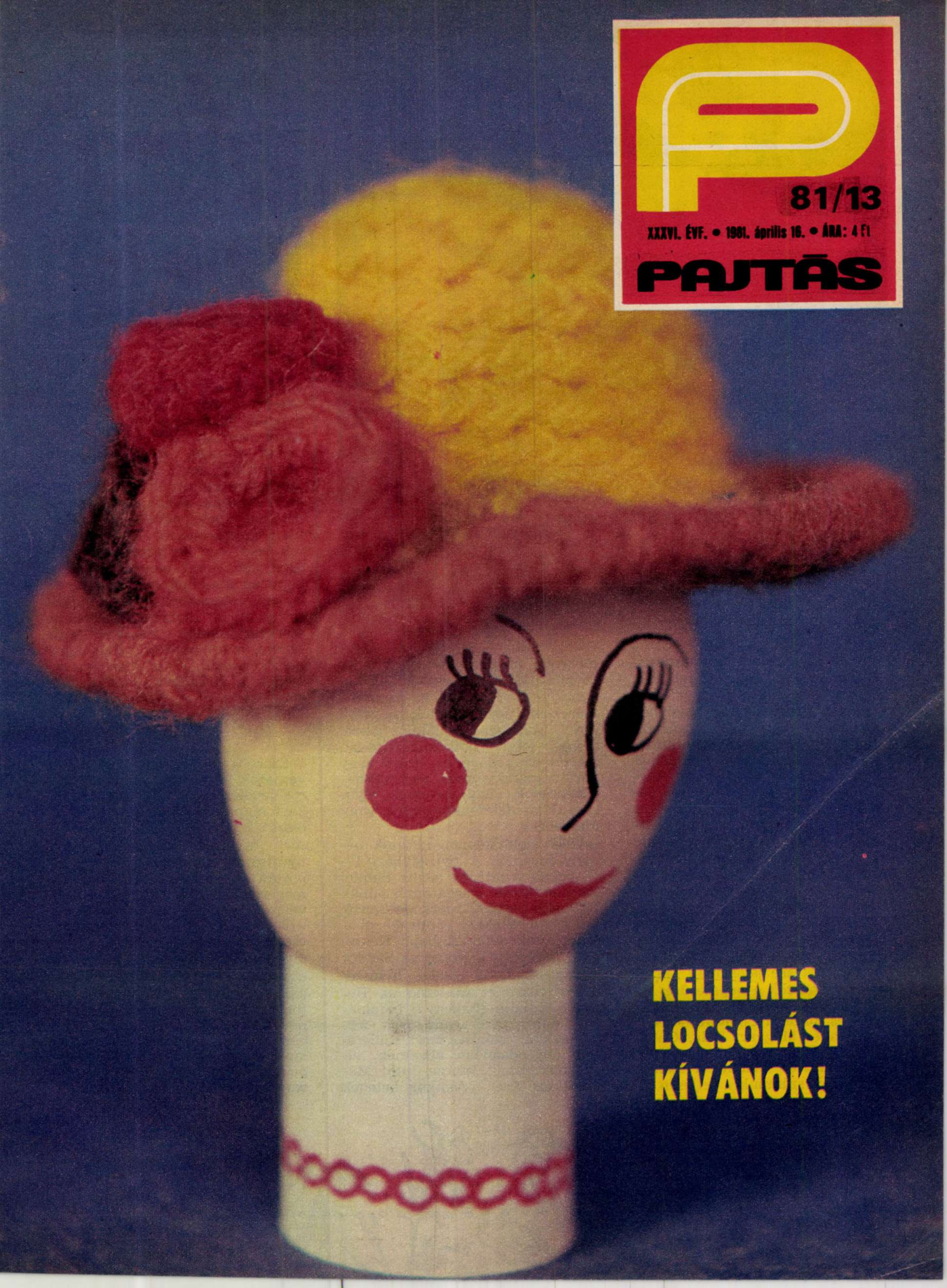

81/13
XXXVI. ÉVF. • 1981. április 16. • ÁRA: 4 Ft

PAJTÁS

KELLEMES
LOCSOLÁST
KÍVÁNOK!

MENNYI, MENNYI CSOKOR!

Ez egyszerűen fantasztikus! Magunk sem gondoltuk, hogy ekkora érdeklődést kelt felhívásunk, melyben arra kértünk választ tőletek: kinek adnátok a Pajtás-csokrot, azt a szép, kitüntető ajándékot, mely a gyerekek elismerését fejezi ki. Elismerést valakinek — barátnak, felnőttnek, szülőnek — a munkája, tette, jelleme, magatartása, egyszóval az érdeme alapján.

Jönnek, egyre jönnek a levelek! A számlálásban félezerig jutottunk el, amikor rájöttünk: felesleges számolni, mert egyrészt nem győzzük, másrészt nem az a fontos, hogy hányan fogtak tollat, hanem az, hogy miért. Az általatok kitüntetésre javasoltak „listáján" nagyon sok a népszerű és ismert ember, mint például Kádár János és Romesh Chandra, Farkas Bertalan és Magyari Béla, Gobbi Hilda és Harsányi Gábor, Növényi Norbert és Wichmann Tamás. De vannak számunkra teljesen ismeretlen nevek, közösségek is — és mindjárt hozzátesszük: ez nagyon jó és szép dolog. Jó azért, mert jelzi, észrevettétek magatok körül mindazokat, akik jobbá, szebbé teszik hétköznapjaitokat, legyen az pedagógus, szülő vagy barát, csapatvezető, ifjú gárdaparancsnok, vagy tsz-elnök, gyári munkás, telefonközpontos, vagy idegsebész.

Csak ízelítőképpen idézünk néhány levélből. A nyíregyházi 17-es számú Általános Iskola tanulói Pásztor Attila igazgatónak adnák a Pajtás-csokrot, mert „megértő, tud a gyerekekkel bánni és sohasem rosszkedvű". A bajai Kékesi Éva és Györgyi, Rekettye Sándor katonatisztet, az iskolai fúvószenekar vezetőjét tüntetné ki. Hegedüs Katalin (Balástya) indoklása tömör: „Azért adnám a szüleimnek a csokrot, mert születésem óta odaadóan nevelnek, vigyáznak rám." Vincze Judit Makóról ezt írta: „Amikor betegek vagyunk, dr. Lóczi Rozália gyerekorvos olyan lelkiismeretesen gyógyít bennünket, mint a saját három kisfiát..."

Azt hiszem, mindezek után megértitek, hogy nagyon nehéz helyzetbe kerültünk. Hiszen úgy érezzük, azok, akiket javasoltatok, valóban kivétel nélkül megérdemlik a Pajtás-csokrot. De gondoljatok bele: egy kertészet összes virága sem volna elegendő ahhoz, hogy az általatok megbecsült, elismert embereknek mind-mind eljuttassuk a csokrot. No és ha szerkesztőségünk minden tagja semmi mást nem csinálna heteken keresztül, csak járná az országot, a virágokat vinné a címzettekhez... hát, akkor sem tudnánk mindenkihez eljutni.

*

Ezért a következőt javasoljuk: vágjátok ki az itt látható csokros levelezőlapot! Ragasszátok rá kartonlapra és középen hajtsátok össze! Írjatok rá néhány kedves sort és fehér borítékba téve nyújtsátok át vagy küldjétek el postán — annak, aki szerintetek megérdemli! (Boríték nélkül, levelezőlapként is elküldhetitek.)

De, hogy ne okozzunk teljes csalódást, egyet ígérhetünk: tíz olyan embernek, akire a legtöbb szavazat érkezett, illetve azoknak, akik szerintetek is valóban a legtöbbet tettek értetek — elvisszük nevetekben a csokrot. S hogy őket az egész ország megismerje, lapunkban is bemutatjuk, mint például legutóbb dr. Mérges István rendőr alezredest.

PAJTÁS CSOKOR

PAJTÁS FUTÁS

A FUTÁS 10 PONTJA

Most a táplálkozás és a futás kapcsolatáról, a rendszerességről, a terhelésről lesz szó. Az „edzést" változatlanul Monspart Sarolta vezeti.

Az evés, alvás szükségét mindenki érzi: éhes, álmos lesz. A mozgás hiánya azonban nem jelentkezik ilyen erőszakosan. Igaz, hízunk, tompulunk, rozsdásodunk, de valódi jelet már csak a betegség ad. Ne várjátok meg, sportoljatok, fussatok!

Étkezés után az emésztés segítségére több vér siet, de a futás izommunkájához szükséges energiát is a vér által szállított oxigén égése adja. Így egyidejűleg nem tanácsos enni is, futni is. A futás előtt legalább egy-két órával ne étkezzetek. Kora reggeli edzés esetén csak pár kekszet és kevés folyadékot fogyasszatok. Közvetlenül ebéd vagy vacsora után ne menjetek testedzésre!

Fontos, hogy betegen vagy gyógyszerrel a gyomrotokban ne fussatok, elég a szervezetnek a belső ellenséget legyőzni! Ne küzdjön meg a kilométerekkel is.

Aki csak most akarja kezdeni az edzéseket, az kérdezze meg előbb testnevelő tanárát, atléta ismerősét vagy jöjjön a „Futapest klub"-ba, hogy megtudja mennyit, s hogyan kell futnia. Figyelembe kell venni a fokozatosságot és a rendszerességet. Nem szabad az egész heti „adagot" hétfőn lefutni egyszerre, mint ahogy nem szoktuk vasárnap megenni az egész hétre szánt élelmet sem.

Téves az a hiedelem, hogy a gyerek nem futhat sokat. Nem futhat gyorsan, felkészítés nélkül. De a nem erőlködő, tartós futás, úszás senkinek sem árt. Ezt orvosok bizonyították és hirdetik is. Kísérletképpen egy játszótéren rejtett kamerával filmre vettek gyerekeket, akik délelőttönként 10—20 kilométert is lefutottak játék közben. Persze, nem a belvárosi tenyérnyi tereken. Sőt, tanulók egy csoportját megkérték, hogy fussanak a sportpályán és a három legtovább futónak csokoládé jutalmat ígértek. Két óra (!) futás után a 30 indulóból még mindig 6 futott és a felnőttek, megunva már, leállították őket, szétosztva a csokit.

Szóval tudunk futni, ha akarunk. Nem kopunk el tőle, sőt hasznunkra válik. Keressetek társat, mert úgy könnyebb, és máris kezdjétek. A futóversenyeken találkozunk!

ORSZÁGOS 81 Játék

Rajt! Hamarosan kezdődik a NAGY JÁTÉK, amit az úttörőszövetség országos tanácsa hirdetett meg. Az idén ünnepeljük szövetségünk 35. születésnapját és ebben az időben tanácskozik a KISZ X. kongresszusa is. A játék erre a két eseményre mozgósít — téged és titeket, mai és egykori úttörőket, testvér úttörő—KISZ-szervezeteket, gyerekeket és felnőtteket, hogy vidám együttléttel tegyék — tegyétek — emlékezetessé az idei, jubileumi gyermeknapot.

Milyen lesz az országos játék? Ez elsősorban rajtatok, az őrsök, rajok, csapatok tagjain múlik. A programok cselekvő részvételre szólítanak; azaz, nem elég, ha valaki csak elmegy a rendezvényre, részt is kell vennie azon — méghozzá dallal, játékkal, mókával, de legfőképp: teljes szívvel. A belépő nem más, mint néhány rejtvény megfejtése.

Lapunkban hat héten keresztül olyan embereket mutatunk be, akik nagyon sokat adtak, vagy éppen nagyon sokat kaptak az úttörőmozgalomtól. Minden egyes riport végén találhattok egy-egy rejtvényt, de ezúttal a megfejtést nem kell beküldenetek! Viszont a megfejtéseket jól jegyezzétek fel az őrsi naplóba, mert a hat rejtvény összegzett megfejtése adja azt a kulcsmondatot, amely az őrsöket a gyermeknapot megelőző héten tettre szólítja.

Ugye, milyen izgalmasan indul a játék? Reméljük, az országban egyetlen őrs sem marad tétlen, segít a felkészülésben és részt vesz közös, nagy játékunkban. Ehhez kívánunk valamennyiótöknek hasznos, jó szórakozást!

MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGE ORSZÁGOS TANÁCSA PAJTÁS SZERKESZTŐSÉGE

AZ ELSŐ CSAPAT

„Szeretnék visszaemlékezni... egy asszonyra, aki népe jobb sorsáért küzdött, azért, hogy a megújhodott életforma mindenkié legyen."

(I. T. Zamercev tábornok, Budapest első szovjet városparancsnokának szavai dr. Antos Istvánnéról — Erzsikéről.)

Dr. Antos Istvánné a Damjanich utca 4—6. számú ház előtt

— Erzsike — ugye megengedi, hogy én is így szólítsam —, semmit nem veszített ifjúkori energiájából. Úgy is mondhatnám: ma ugyanolyan fiatal, mint a felszabadulás idején. Pedig akkor annyi mindent vállalt, amennyihez másnak két élet sem lett volna elegendő.

Dokumentumok, régi újságok között lapozgat. Azonnal felcsillan szeme kékje, amikor a hőskorról, szövetségünk megalakulásának előzményeiről kérdezem.

— A háború vége felé, a romos budapesti házak között rengeteg gyerek kóborolt. Éheztek, nem volt rendes ruhájuk, hetek, talán hónapok óta nem mosakodtak, keresték a szüleiket. „Figyeljetek ide!" — mondtam nekik. — Tudok egy helyet a Damjanich utcában, ahol meghúzódhatunk. Higgyétek el, a szovjet katonák nagyon szeretik a gyerekeket, meglátjátok, segíteni fognak!"

Visszaküldte a gulyást

S minden úgy történt, ahogy Erzsike ígérte. Pedig nem volt jövendőmondó, csupán tudta, mit várhat azoktól az emberektől, akik ugyanúgy gondolkodtak, mint ő. Erzsike 1938-ban lépett be a kommunista pártba. Három fiútestvére közül az egyiket kivégezték a fasiszták, mert

A Petőfi-telep úttörői a mai Szabadság-hegy egyik villájában üdültek. Azelőtt ilyen házat csak kívülről láttak a gyerekek

Az emléktábla, mely szerint itt alakult meg az 1. számú József Attila Úttörőcsapat 1945-ben a történelmet idézi

szerette a hazáját, mert azt akarta, hogy ne csak a gazdagoknak jusson kenyér...

— Felkerestem a budapesti szovjet parancsnokságot és elmeséltem, hogy a Damjanich utca 4—6. szám alatti épületekben hajléktalan, éhező gyerekek laknak. Kértem, hogy segítsenek. Mire visszamentem, az udvaron már ott gőzölgött két hatalmas bográcsban a gulyásleves. De a lakomából semmi sem lett. Vidéken, a Jászságban születtem, tudtam, milyen veszélyes az, ha kiéhezett ember hirtelen zsíros falatokhoz jut. Visszaküldtem a gulyást és újra elmentem a parancsnokságra. Megmondtam, hogy a gyerekeknek most inkább tejre és kenyérre van szükségük. A szobában volt egy tábornok is, aki — miután a tolmács lefordította szavaimat —, nagyon meghatódott. Láttam a könnyeket a szeme sarkában, míg ezt mondta: „Felemelő érzés ebben a vérbe borult Európában olyan emberrel találkozni, aki mindent megtesz a többiekért."

(A tábornok Zamercev vezérezredes, Budapest első szovjet városparancsnoka volt. Az ő visszaemlékezésében olvashatjuk: Erzsébet „mindent elkövetett azért, hogy a hajlék és szülők nélkül maradt gyermekeknek megteremtse a szükséges életfeltételeket. Hogy azok ne érezzék keserves helyzetük hátrányait, és elsajátíthassák mindazokat az ismereteket, amikre minden gyermeknek szüksége van.")

Hajók – kölcsönbe

A három házból álló épületcsoportot — melyet nagy költőnkről Petőfi-telepnek neveztek el — a szovjet parancsnokság hivatalosan is átadta dr. Antos Istvánnénak. A szerződést többek között Komarov, az űrhajóspilóta édesapja írta alá.

Ezekben a lakásokban éltek azok a gyerekek, akik mindenekelőtt ennivalót, ruhát kaptak a szovjet katonáktól. Lassan elfelejtették, hogy mit jelent az éhség, a hideg...

A kulcs, amely a Petőfi-telep egyik házának kapuját nyitja, még mindig megvan. Erzsike kinyitja a kaputot – és emlékezik

Amikor Zamercev tábornok ismét ellátogatott hazánkba, többek között találkozott dr. Antos Istvánnéval, „... aki népe jobb sorsáért küzdött"

Teltek, múltak a hetek. Lassan már több, mint ezerötszáz gyerek tanult, játszott a Damjanich utcában. S közben alig akadt olyan nap, amikor a szovjet katonák ne segítették volna valamilyen formában a közösséget. Amikor a kisebbek arról ábrándoztak, hogy de jó lenne hajókázni a Dunán, a szovjet parancsnokság nem is egy, hanem két hajót adott kölcsön nekik... Azután a repülés Budapest fölött! A gyerekek közül nagyon sok csúnyán köhögött, az orvos szerint magaslati levegőre volt szükségük. Nosza, irány Mátyásföld, s máris a felhők fölé emelkedett a szovjet katonai repülőgép. Mikor ismét leszállt, a „köhögősök" szinte egy csapásra meggyógyultak.

(Akkoriban kétszer kíséreltek meg merényletet Erzsike ellen. Rémhírterjesztő, bujkáló fasiszták azt suttogták róla, hogy a Szovjetunióba szállíttat magyar gyerekeket. S akadtak, akik elhitték ezt az ostobaságot. A felszabadulás előtt az embereket folyton a szovjetek ellen uszították, a szovjet katonákkal rémisztgették. Pedig csak az uszítóknak volt félni valójuk: gyáraikat, földjeiket, bányáikat — a hatalmukat féltették.)

— A szovjet katonák sokat meséltek nekünk a pionírokról — mondja Erzsike. — Már a felszabadulás első napjaitól kezdve gondolkodtunk azon, hogy nálunk is létre kellene hozni az akkori gyermekbarát-egyesület tagjaiból az első úttörőcsapatot. Először megalakultak az őrsök, rajok, majd elkövetkezett 1945. november 20-a.

Azon a napon csapatavató ünnepségre sorakoztak fel a gyerekek a Damjanich utcai kultúrteremben. Megható percek voltak ezek dr. Antos Istvánné számára is. Talán a könnyeit sem tudta visszatartani, amikor elhangzott a fogadalom: „Én... a József Attila Úttörőcsapat tagja becsülettel fogadom, hogy felszabadult hazámért minden áldozatra kész vagyok, szüleimnek és nevelőimnek mindenkor szót fogadok..."

Mindenkor segítettek

S megkezdődtek a dolgos, vidám, felejthetetlen úttörő-hétköznapok. Az őrsök és rajok tagjai maguk díszítették az épületet, faliújságot készítettek, irodalmi színpadot alakítottak. Ők vették fel először az úttörőinget és a háromszög alakú nyakkendőt. Ott voltak az ifjúság napján, a június 2-án rendezett felvonuláson, melyről így számolt be az Úttörő Gyermekújság: „Elöl öt lány halad, ingükre erősítve az ELŐRE egy-egy betűje. Mögöttük valóságos zászló- és táblaerdő."

Apropó, újság!

(„Abban az időben nagy papírhiány volt, de a fáradhatatlan Erzsébet ebben az ügyben is segítséget kapott a parancsnokságtól..." Zamercev tábornok visszaemlékezéséből.)

Hát, hogy történt?

— Meghívót kaptam a Szövetséges Ellenőrző Bizottságtól — meséli Erzsike. — Kicsit megijedtem, s azon gondolkodtam: vajon mit csináltam rosszul. Talán elrontottam valamit? De hát túl kellett rajta esni, elmentem a megadott időpontban. A bizottság egyik tagja rögtön azzal kezdte —, hogy segítséget akarnak adni a gyermekújsághoz. „Ja, a lap miatt? — mondtam magamban és föllélegeztem. Nem ellenőrizni, hanem segíteni akarnak, hiszen előzőleg említettem Zamercev és Komarov elvtársaknak a gondjainkat. A bizottság kiutalta a megfelelő mennyiségű papírt.

Múlt az idő, zászlót bontott az úttörőmozgalom. Erzsike sokáig a Belügyminisztériumban dolgozott, s mi mással foglalkozhatott volna, mint család- és gyermekvédelemmel? Később a pártközpontba került; ma is az emberek ügyes-bajos dolgait intézi. Ha gyerekekről van szó, nincs olyan kérés, amit ne teljesítene Tagja szövetségünk országos tanácsának, ott van mindig és mindenütt, ahol tehet valamit az úttörőmozgalomért.

A költő, Benjámin László szavaival vallja: „Újra ezt kezdeném."

Dési Péter
Fotó: Karasz Lajos

ORSZÁGOS 81 Játék

AZ ELSŐ REJTVÉNY

Hat héten keresztül közlünk egy-egy rejtvényt. Minden alkalommal nyolc vagy kilenc betűt ismerhettek meg belőle. Ha a hatodik hét végén ezeket a betűcsoportokat megfelelő sorrendbe rakjátok, akkor egy felszólító mondatot kaptok megfejtésül. (A mondat 51 betűből — 6 szóból — és felkiáltójelből áll.)

*

MAGÁNYOS BETŰ. Ezt a címet adtuk első rejtvényünknek. Mindegyik vizszintes sorban azt a betűt kell megkeresni, amelyik magányosan húzódik meg társai között. Ezeket kell beírni az alattuk levő üres kockákba. (Valóban könnyű ez a rejtvény, de azt szeretnénk, ha mindenkinek kedve támadna a megfejtéséhez.)

P	G	G	Z	G	P
E	Ē	Ē	C	C	Ē
K	A	A	A	N	K
T	T	N	T	V	V
B	Y	B	R	R	B
I	I	O	Ō	I	Ō
L	M	M	F	F	M
H	U	H	U	C	H

?!

Bocs, hogy közbeszólok – szakítottam félbe a vitát, az egyik fővárosi általános iskola egészségügyi vetélkedőjén –, de azoknak nincs igazuk, akik 1981-et a mozgássérültek éveként emlegetik. Az ENSZ ugyanis a rokkantak esztendejének nyilvánította az idei évet. Sajnos, sokan csupán a mozgássérültekről beszélnek – helytelenül –, hiszen a rokkantak közé soroljuk a vakokat, csökkentlátókat, siketeket, nagyothallókat vagy éppenséggel a valamilyen szempontból hátrányos helyzetben élőket.

Tehát, ha csatlakozni kívántok a rokkantak társadalmi beilleszkedéséért munkálkodó magyar nemzeti szervező bizottság felhívásához, és segíteni akartok a környezetetekben élő fogyatékos társaitokon, felnőtteken, akkor ne csak a mozgássérültekre gondoljatok. Jussanak eszetekbe mindazok, akik így vagy úgy rászorulnak támogatásotokra, hogy a ti közreműködésetekkel a társadalom hasznos, teljes értékű tagjai lehessenek. Sokféleképpen nyújthattok segítő kezet. Az élet minden területén, a vásárlásokkor, a közlekedésben, a mindennapok ügyes-bajos dolgainak intézésében tanúsíthattok támogató és segítőkész magatartást a rokkantak és családjuk iránt. Ne feledjétek: a fogyatékos felnőtteknek, gyerekeknek nem szánalomra, tapintatra van elsősorban szükségük, hanem olyan lehetőségekre, amelyekben kibontakoztathatják tehetségüket, képességeiket, s ezáltal hasznos tagjaivá válhatnak társadalmunknak.

– bőcs –

„GYEREKVILÁG"

címmel nyílik meg munkatársunk Szalay Béla fotóriporter kiállítása április 22-én a balatonkenesei művelődési házban. A gyerekek életét bemutató tárlat május 1-ig tekinthető meg.

A NYÁRI TÁBOROZÁSÉRT

A hatvani kisegítő iskola Ságvári Endre Úttörőcsapatának felső tagozatos diákjai gyakorlati óráikat a Duna Cipőgyárban, a szociális foglalkoztatóban és a helyi Házi-Kézmű- és Bőripari Szövetkezetben tartják. Az üzemek fedezik — minden nyáron — az úttörőcsapat legkiemelkedőbb munkát végző harminc tanulójának a táborozási költségeit. Képünkön a gyerekek lendkerekes autókat szerelnek.

JÓ SZÓRAKOZÁST!

Játék, sport, mozgás, zene... A MOM Művelődési Központban (Budapest XII., Csörsz u. 18.) a Magyar Úttörők Szövetsége, az Országos Testnevelési és Sporthivatal és az Országos Egészségnevelési Intézet szervezésében az alábbi napokon, mindig 10 órakor kezdődnek az előadások: 1981. április 21, 22; május 4, 5, 11, 12, 13; és június 1, 4, 5, 8, 11.

A gyerekekkel Békés Itala, a hangszereken Váradi Katalin és az Operettszínház kiseayüttese játszik

IZOMLECKÉZTETÉS

A tenisz népszerűségének világméretű térhódítása hazánkban is egyre jobban érződik. Az utóbbi években valóságos tenisz „láz" ütött ki, amely korra és nemre való tekintet nélkül szedi „áldozatait". Nem véletlen, hogy ez a szellemi és fizikai helytállást igénylő sportág ezrek körében vált népszerűvé. A teniszben nemcsak az ütőt fogó kézre van szükség; a gyors, mozgékony lábak, a villanó reflexek, a töretlen küzdőszellem és a fifikás gondolkodás együttesen adja a teniszezés lényegét. Na és arról sem szabad megfeledkezni, hogy a tenisz végül is játék.

Az „Izomleckéztetés" következő sorozatában azok számára fogunk tanácsokat, ötleteket adni, akik már kezdő fokon ütögetik a labdát, vagy ezután szeretnék elsajátítani a teniszezés mesterfogásait. Legjobb, ha először a mini (szivacs) tenisszel (1—2 kép) kezditek a tanulást. Előnye, hogy könnyebb a labda „megszelídítése". Nem pattan gyorsan, ezért jobban ügyelhettek a pontos technikai végrehajtásra. A labdaérzék fejlesztésére jó gyakorlat az ütő mindkét oldalával (tenyeres, fonák) történő emelgetés. Ezt gyakorolhatjátok a falnál, vagy társsal szemben. Lényeg, hogy minél tovább tartsátok levegőben a labdát. Érdekesebb a háló, vagy azt helyettesítő akadály (például: zsinór) feletti adogatás, a labda csak egyet pattanhat a térfeleteken. Ütés előtt vegyétek fel a tenisz alapállást (1. sz. kép) és gyors mozgással, helyezkedéssel igyekezzetek visszaütni a labdát. Később vonalakkal kijelölt pályán (salak, bitumen) pontokra is játszhattok.

EGY KÉP — EGY MONDAT

„Belőlem sem lesz már hímes tojás"

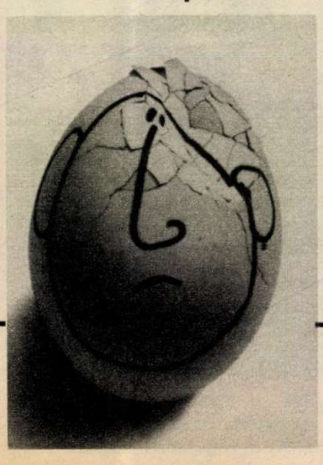

CSATA FEKETE-FEHÉRBEN

A március 28-i tévéadás feladata: világos: **Kg1, Vé3, Bd1, Bd5, gy:** b2, c3, é5, f2, g2, h2. Sötét: Kg8, Vc7, Ba8, Bd8, gy: a5, b3, b5, f7, g7, h7. Világos indul és nyer. Beküldési határidő: április 20. Cím: Magyar Televízió, Budapest, Szabadság tér 17. — 1810.

LENINRE EMLÉKEZÜNK

Vlagyimir Iljics Lenin születésének április 22-én van százhuszonegyedik évfordulója. A szovjet–orosz forradalmár, politikus, a marxizmus továbbfejlesztője, a bolsevik párt és a szovjet állam alapítója és első vezetője napjainkban is elevenen él az emberek emlékezetében. Gondolatai újabb és újabb népeket irányítanak a forradalom, a szabadság, a dolgozók hatalma felé vezető útra.

SZKÉNÉ GYERMEKJÁTÉKSZÍN

A X. kerületi Bánya utcai iskola Szkéné gyermek színjátszó szakköre nagy érdeklődés mellett tartott előadást a Pataky István Művelődési Otthon könyvtártermében. Czimer József összeállításában Shakespeare, Villon, Balassi Bálint műveiből adtak elő részleteket. A gyerekek a maguk készítette kellékekkel és jelmezekkel idézték fel a korok hangulatát.

A HÉT VICCE

— Egy pillanat...! Inkább elmondok mindent őszintén...

Örömmel jelentjük, hogy lapunk alkotó kollektivájának képviseletében hét munkatársunk az Állami Ifjúsági Bizottságtól

IFJÚSÁGI DÍJAT KAPOTT

A magas kitüntetést a Parlamentben vette át: Szigeti Piroska olvasószerkesztő, Füleki János főszerkesztő-helyettes, Somos Ágnes főszerkesztő, Dargay Attila grafikusművész (ő egyéni díjat kapott), Czifferszky Béla és Forrai János művészeti szerkesztők és Cser Gábor rovatvezető. A hetedik kitüntetett Faragó György főmunkatárs, betegség miatt nem lehetett jelen

Nem szokásunk, hogy önmagunkról cikket írjunk, most mégis azt szeretnénk, ha örömünkben minden olvasónk, kedves barátunk, segítőnk osztozna velünk!

A kitüntetést valamennyien úgy fogadjuk, hogy az kötelez: szeretnénk még jobb, szebb és színesebb lapot készíteni...

Nektek és rólatok!

Veletek és értetek!

És köszönjük, hogy szeretitek a lapot, a mi Pajtásunkat!

Dargay Attila – Kajlánk „atyja" – Pozsgay Imre minisztertől veszi át a díjat, amit rajzfilmjeiért, a Pajtásban megjelenő munkáiért és az úttörőmozgalom segítéséért kapott

A kitüntetés átadásának pillanatai... Kollektív elismerésünk indoklása: a díjat a gyermekek mozgalmi nevelésében végzett magas színvonalú publicisztikai tevékenységünkért kaptuk

DOBOGÓ SZÍNPAD

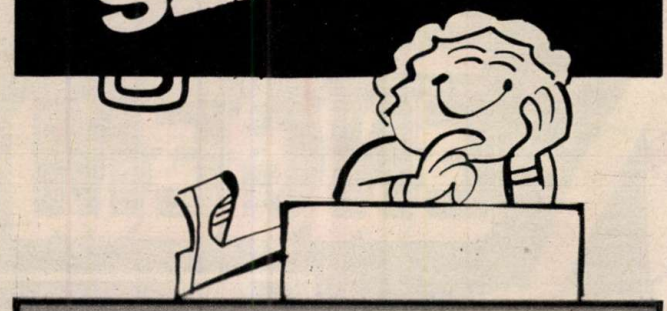

TAVASZI FÁRADTSÁG

(A Dobogó Színpad onnan kapta elnevezését, hogy műsora bármelyik tanteremben előadható. Egy ügyes rajzoló felrajzolja a táblára a „díszleteket", és máris kezdődhet az előadás. A SZÍN EZÚTTAL EGY ORVOSI RENDELŐ.)

ORVOS (bóbiskol az asztalnál. Egy idő múlva kopogtatnak, mire ijedten felriad.): Há-há!... Mi van? ... Tátsa ki a száját!... Izé. Tessék! Kérem a következőt!...

(Nyolcadikos forma lány támolyog be nagyokat ásítva. Látszik rajta, hogy alig tud ébren maradni.)

LÁNY: Öö... hol egy ülőbútor?...

ORVOS (élénkül): Szervusz, gyermekem, szervusz, ugye... Végre valami komplikált eset. Parancsolj, foglalj helyet. No, ki vele, mi a panasz? Holdkór...? Álomkór...?

LÁNY: Rosszabb...

ORVOS: Akkor hamar egy injekciót!

LÁNY (ő is élénkül): Nem, nem!... Annyira talán még nincsen közel a vég. Talán egy rágógumit, ha lehetne...

ORVOS: Rágógumit...?! Lehet, hogy hasonlítok egy bazárosra, drága gyermekem, de mégsem vagyok bazáros. Tehát, mi a panasz?

LÁNY (tompán): Panasz...? Nekem már panaszaim sincsenek, doktor úr. Én már elhagytam ezt a goromba világot. Olykor-olykor még eszek valamit... néha lélegzek is... szóval, mint egy gép. És ráadásul a rágógumim is elfogyott.

ORVOS (amíg a lány beszél, lassan leragad a szeme, de a rágógumi szóra ismét felriad): Há-há!... Ki az...?! Vagy úgy... Fordulj be, és aludj... vagy mit is beszélek. Hiába, ez az átkozott tavaszi fáradtság. (Ijedten.) Remélem, nem hortyogtam közben...?

LÁNY (kissé csalódottan): Tavaszi fáradtság...? Hát ez nem valami nagy szám. Azt hittem, valami rendes betegségem van. Olyan, ami bekerül az újságokba.

ORVOS: Na... Fel a fejjel, gyermekem! Én magamról beszéltem az imént. De most, hogy mondod... Na, nézzük! (Különféle vizsgálatokat végez. Szem, torok, pulzus, nyelv, reflexek stb.) Hát igen. Lesújtó. Sajnos neked is ez a bajod. A tavaszi fáradtság.

LÁNY: Nekem már ez is teljesen mindegy. Tessék mondani, hány percem van még...?

ORVOS (elfojt egy ásítást): Na, hagyjuk a drámát, gyermekem. Hiszen ez lényegében nem is betegség. Doktor Narkózi szerint egy kis akaraterő is elég ahhoz, hogy lerázzuk magunkról... ezt a tunyaságot, és... diadalmasan versenyt fussunk a tavaszi... szelekkel... (elalszik.)

LÁNY: Izé... ki az a doktor Narkózi...?!

ORVOS (Felriad és a füléhez kapja a kezét, mintha telefonálna): Halló!... Tessék, itt doktor Narkózi. Hol fekszik a sérült... Vagy mi van?...

LÁNY: Azt kérdeztem, ki az a doktor Narkózi.

ORVOS: Hogyhogy ki az? Én vagyok az... Nagyon jó!

LÁNY: Merthogy a receptje nem túl hatásos, ahogy így figyelem a doktor úr egészséges, mély szuszogását alvás közben...

ORVOS: Na igen. Súlyosabb esetekben persze egyéb gyógymód is kínálkozik...

LÁNY: Doktor Narkózi szerint.

ORVOS: Ahhoz képest eléggé pimasz vagy, hogy az előbb még végrendelkezni akartál... Szóval, a vitaminok. Gondolj a vitaminokra! Gyümölcs, tej, zöldség.

LÁNY: Tudom. És citrom. Már ott tartok, hogy egyszerre eszem őket, megtűzdelve az ábécé összes vitamintablettájával. Már persze, ha néha felébredek bódult kábultságomból.

ORVOS (ásít): Nagyon érdekes. Bár a tudomány ezt az állapotot kábult bódultságnak nevezi. A rendszeres testmozgás azonban a legsúlyosabb esetekben is segít. (Leroskad.) Reggeli torna... déli torna... esti torna... csatorna... Öö... szóval, mozogjon minden porcika. Tóduljon befelé az oxigén. Száguldjon a vér...

LÁNY (félálomban): Hová...?

ORVOS (dühösen elővesz egy rágógumit): Tessék, itt egy csócsa, és ezentúl egy szót se! És jegyezd meg, hogy ennek ellenére...

LÁNY: Nem tetszik bazárosnak lenni. Na, milyen a memóriám?

ORVOS: Káprázatos. Jelentést fogok írni róla egy szaklapba. Szóval, ha mindez nem használ, akkor... izé. Mi ez? Mit kalimpál ott az a suhanc az ablak előtt?

(A képzeletbeli ablak előtt egy fiú kézzel-lábbal integet befelé két mozijegygyel a kezében. A lány is odapillant, és egy csapásra kivirul.)

LÁNY: De hiszen... ez a Guszti! És én már azt hittem... Istenem, ilyenkor tavasszal valósággal újjászületik az ember. Bocsánat...!

(Kirohan. Az orvos kissé tanácstalanul néz utána.)

ORVOS: Hm... ilyen látványos gyógyulásra azért nem számítottam. Hiába, az orvostudomány ma már nem ismer lehetetlent!... Kérem a következőt!

(Elalszik.)

Cser Gábor

A LABDA LÁT ENGEM

Összpontosítás futam előtt. Gondolatban nem árt végigmenni a pályán

„Tudósok irányítják a győzelemért vívott harcot a sportban." Ez a kijelentés az NSZK-beli Stern magazinban látott napvilágot, megfogalmazója egy münchni pszichológus, Reiner Kemmler. Állítását így indokolta:

— Azt hiszem, az ember nagyon megközelítette fizikai terhelhetőségének határait, az izmok edzését aligalig lehet fokozni, és a technikát is szinte teljesen tökéletesre csiszolták már a legtöbb sportágban. Mi marad hát? A fej!

Borg és a siker

Való igaz, egyre több figyelmet fordítanak világszerte a sportolók szellemi felkészítésére. Mind nagyobb szerephez jutnak a pályák mellett a pszichológusok, neurológusok, biomechanikusok, komputerspecialisták.

— A siker a gondolkodásmódtól függ — vallja Björn Borg, a világ legjobb teniszezője. A svéd bajnok feltehetően mindenkinél többet tud a győzelemről, állandóan derűlátó, magabiztos. Ez egyébként jól is jövedelmez. Borg nyolcvanperces magnókazettára mondta „sikertanát", amit az NSZK-ban 39,80 márkáért árusítanak. Borg így szól e szalagról hallgatóihoz:

— Önöknek mindannyiuknak van agyuk — használják! Az önbizalom hiánya rosszabb, mint a legerősebb ellenfél. Éppen ezért, soha ne gondoljanak a vereségre! A veszítés puszta gondolata is gyengíti erejüket.

Borg „tanai'-nak igazát, hogy a szellemi edzettség szinte fontosabb, mint a technika, vagy a taktika, sok, mindennapi példa igazolni látszik. Fritz Stemme, brémai pszichológus csak labdarúgókkal foglalkozik. Szerinte még a legendás brazil technika is „fejmunka", bizonyos tudományos megismerés eredménye.

— Az összjátékot a brazilok labda nélkül gyakorolják — mondja Stemme —, álomszerű labdakezelésük a fantáziájukban gyökeredzik. A montevideói mini-világbajnokságon egy ízben, besötétedés után láttam a világhírű játékost, Paolo Cesart edzésre menni. Megszólítottam: „Ne haragudjon, de a labdát egyáltalán nem láthatja." „Az nem is fontos — válaszolta. — Az a lényeg, hogy a labda lát engem."

Izomláz mozgás nélkül

A bizakodás csodákat művelhet. Vaszilij Alekszejev, a súlyemelés kiemelkedő, ólomsúlyú egyénisége így beszél erről:

— A súlyt nekem először szellemileg kell legyőznöm, mielőtt felemelem. Gyakorlat előtt látnom kell magamban, hogyan fogom végrehajtani a gyakorlatot.

Hasonlóan vélekedik erről Christa Kinshofer síelőnő.

— Minden futam előtt keresek egy csendes zugot — meséli —, kinyújtózkodva lefekszem a hóra, becsukom a szemem, s végiggondolom a rám váró szlalomot, az ötven kapu közötti cikázást. Gondolatban többször is végigfutom a távot és mérem stopperral. Általában a valóságban is azonos időt érek el, mint a „gondolat-versenyen". Ez bizonyítja, hogy a pálya a fejemben van. Az igazi futamban már nincs idő gondolkodni. Minél többet töprengek menet közben, annál lassúbb lesz a mozgásom. Ez a győzelmembe kerülhet.

Michael Wessing NSZK-beli gerelyhajító Európa-bajnok egyszer így nyilatkozott e témában.

— Lakóhelyemen, Wattenscheidben, ha villamosra ülök, gondolatban mindig versenyen vagyok. Legutóbb az járt a fejemben, hogy mit kell tennem, ha mondjuk esik az eső a viadalon, s a kilencedik helyen állok. Minden elképzelhető lehetőséget kipróbáltam. Olyan erősen koncentráltam, hogy beleizzadtam. Másnap izomláz gyötört. Pedig a villamoson ültem, meg sem mozdultam.

Harapós tű

A lelki felkészítést újabban külső beavatkozással fokozzák. A síugró világkupa legutóbbi győztese, az osztrák Armin Kogler a korszerű technika minden vívmányát igénybe veszi szellemi erőgyűjtéséhez, ugyanakkor felhasználja az egyik legősibb gyógyítási módszer, az akupunktúra ismert módszereit is. Első ugrása után az úgynevezett „video-autóhoz" siet. Ez egy mozgó tv-stúdió, amely minden versenyére elkíséri, az összes ugrását felveszi. Kogler azonnal láthatja, mit csinált rosszul. Ezután nyomban megnézi a korábban legjobban sikerült ugrását, közben a fejhallgató-

Koglert, a siugró Világ Kupa győztesét ugrás előtt akupunktúrás tűvel kezelik (balra fent)
A teniszező fején levő kamera ellenőrzi, hogy szemével jól követi-e a labdát

Jerry Quarry amerikai profi nehézsúlyú ökölvívót a kaliforniai Cooper–Lewter hipnózis-központban készítik fel mérkőzéseire

ból saját hangja szuggerálja: „Meg tudom tenni!" „Erős vagyok!" „Nagyon erős vagyok!" Ezek után gyúrója, Toni Mathis felcsatolja egy dönthető, mozgó, úgynevezett „ingaszékbe". Ezzel öt centiméterrel is megnyújthatják Kogler ízületeit. Ez a sáncon való lecsúszásnál és az ugrásnál sokat számít. Ezután Mathis egy elemmel működő pontkereső szerszámot, akupunktúrás tűt vezet a fejére. Amikor a gyúró a kis fémceruzával megtalálja a keresett pontot, Kogler összerándul. Ez jelzi, hogy a szükséges „harapást" — így nevezik a műszer hatását — megkapta, rajtra kész.

Alekszejev: „Nekem a súlyzót előbb szellemileg kell legyőznöm, mielőtt felemelem"

A szülők tiltakoztak

Mindez egészen fantasztikusnak, s valljuk be, a sport világától ugyancsak idegennek tűnik. Ám semmiség botladozó útkeresés a jövőhöz képest. A nem is olyan messzi holnapok sportjáról sokat elárul annak a társaságnak a tevékenykedése, amely Münchenben működik. Egy középiskola uszodájában már elég régóta folyik az úgynevezett gyermekkorú „győztípusok" kiválasztása, programozása. Az edző egy monitor előtt ül a medence szélén. Előtte képernyő, amelyen védence agyműködését mutató ábrák láthatók. Az úszók fején fémsapka, azokon elektródák, fülükön fejhallgatók. A sportoló egyik fülével az edzője hangját hallja, a másikkal Boney M.- vagy Beethoven-muzsikát hallgat.

— Különböző műszerekkel mérni tudjuk, hogy a versenyző agya mikor kerül abba a kedvező állapotba, amikor a számára leghasznosabb utasításokat adhatjuk neki — mondja Menner Ertel, a kutatók vezetője. — Elektromos impulzusokkal mozgásfolyamatokat programozunk az agyukba, azaz befolyásoljuk agyműködésüket.

Amikor a szülők tudomást szereztek a kísérletekről, félbe kellett szakítani a kutatásokat. Apák és anyák tiltakoztak felháborodva. Azt hangoztatva, hogy nem engedik tovább fiaikat agymosásra . . .

Megértjük őket, s velük aggódunk, nemcsak a gyerekeikért, a sportért is.

Bőcs Ferenc

ELŐRE
KIVÁLÓ ŐRS
ELŐRE
KIVÁLÓ RAJ
ÚJ
KITÜNTETÉSEK
A SZÜLŐFÖLDÉRT
A KÖZÖSSÉGÉRT
A KÖRNYEZETÉRT
A MŰVELŐDÉSÉRT
AZ EDZETTSÉGÉRT

Na, mi újság?

„A vörös nyakkendő becsületéért"

— Úgy látom, mindketten pontosak vagyunk. Egy hónappal ezelőtt ugyanis abban állapodtunk meg, hogy ismét találkozunk. Na, mi újság? Úgy veszem észre, mintha most egy kissé jobb kedvű lennél...

— Nem csoda, hiszen pezsgőbb az élet nálunk. Volt néhány jól sikerült összejövetelünk. Különösen a Bartók-klubdélutánunk volt feledhetetlen.

— No és persze a tavaszi szünet...

— Húúú, de még milyen jól sikerült! Tetszik tudni: támadt egy ötletem. A „Na, mi újság?" faliújságra feltettem egy nagy rajzlapot és ráírtam: „KIÉ LESZ A LEGJOBB SZÜNIDEI ÖTLET?" Száznál is több javaslatot, kérést firkantottak rá. Nehezen tudtuk eldönteni, hogy melyikek a legjobbak.

— Látod, látod, ha ezt szeptemberben kezdtétek volna el..

— ...akkor most... talán én is kaphatnék egyet ezek közül a szép... kitüntetések közül. Tessék mondani: ezek valóban újak?

— Természetesen! A jubileumi csapatösszejöveteleken adják első ízben azoknak, akik megérdemlik, akik huzamosabb ideje kitartóan dolgoznak „A KÖZÖSSÉGÉRT", „A SZÜLŐFÖLDÉRT", „A KÖRNYEZETÉRT", „AZ EDZETTSÉGÉRT".

— Eszembe jutott valami.

— Hadd hallom?

— A holnapi őrsi összejövetelen megmutatom a srácoknak és azt mondom nekik, hogy...

— Ne szólj! Úgyis kitalálom. Azt mondod nekik: fogadjuk meg, hogy jövő ilyenkorig kiérdemeljük a „KIVÁLÓ ŐRS" kitüntetést.

— Pontosan erre gondoltam. Jó az ötletem?

— Jó bizony! Meglásd, mindenki lelkesen hurrázik majd. Csak aztán... holnapután...

— Az igaz. Milyen jól tetszik minket ismerni!!! Szeptemberben is így indult és...

— Tudod mit? A megajánlást követő percben rögvest tedd eléjük a javaslataidat. Mégpedig a jó javaslataidat.

— Javaslataimat? Hát ...egy már van. Azt mondom nekik, hogy mivel már itt a tavasz, keressünk valami jó búvóhelyet a szabadban, a közeli kiserdőben

— Nagyszerű. Az elsőt kövesse a másodiik. Valóban itt a tavasz, és mivel ti lakótelepen éltek, nem ártana, ha hozzákezdenétek egy igazi nagytakarításhoz. Például: végigfésülhetnétek azt a nagy parkot, ott ni! Meg kellene szabadítani a zöld gyepet a rengeteg papír- és műanyag hulladéktól. Erősítsen mindegyikőtök egy bot végére valamiféle nagy szöget, vagy elhasznált kötőtűt. Ilyenformán le sem kell hajolni a szemétért, mert mindent felszed a tűhegyes bot, és még jót is szórakozhattok a versenyzéssel: ki tud több hulladékot felszedni. A szemetet ott, annál a kőrakásnál helyezzétek el.

— Ott a kanyarnál, ahol az a veszélyes átjáró van?

— Veszélyes? Akkor már eszembe jutott egy újabb ötlet is.

— Éspedig?

— Bizonyára van több ilyen veszélyes pont is lakótelepeteken, és a környéken.

— Hogyne! A kiserdő előtt, a patakon egy rozzant híd vezet keresztül...

— Na látod! Indítsatok őrjáratot és jelöljétek be a térképbe ezeket a veszélyes helyeket. A térképet juttassátok el a tanácshoz és kérjétek, hogy intézkedjenek: rakjanak ki veszélyt jelző táblákat, festessenek zebrát a forgalmas útra, javíttassák ki a fahidat, és így tovább. Meglásd, hálásak lesznek érte az emberek. Főként a kisebb gyerekek és az öregek.

— Megcsináljuk... És... az öregeket tetszett említeni? Eszembe jutott, hogy mi tavaly, a debreceni parlamenten vállaltuk, mindenkor segítjük a magányos, öreg nyugdíjasokat. Betti néninél már régen nem voltunk. A lakótelepen túl, egy kis kertes házban lakik. A jövő héten elmegyünk hozzá, felássuk a kertjét, és ültetünk bele egy kis zöldséget, meg virágpalántát. Betti néni olyan hálás lesz, és biztosan süt majd nekünk finom túrós palacsintát.

— Megérdemlitek, hiszen ha ezt a néhány tervet mind megvalósítjátok, dicséretes munkát végeztek. Munka... mondd, beszéltetek már arról, hogy május elsején, a munka ünnepén mit csináltok?

— Igen. Elhatároztuk, hogy elmegyünk a felvonulásra. Marjai Bandi édesapja a mi őrsünket patronáló szocialista brigád vezetője. Megkértük, hogy hadd lehessünk együtt velük egész délelőtt.

— És délután?

— Kitűnő programot állítottunk össze. Kimegyünk a kiserdei tisztásra. Kihívtuk a Vadvirág, meg a Winnetou őrsöt is, szóval: az egész raj ott lesz. Rögtönzött sportjáték-olimpiát rendezünk. Lesz ott fejelőverseny, kötélhúzás, dekázás, egylábon futás, egyérintős, kúszó-világbajnokság és sok más. Aki a legtöbb bajnokságot nyeri, annak a kincstárnokunk egy kis tortát ajándékoz.

— Jó hallani az ilyesmit! Most már én is úgy látom, hogy pezsgőbb lett nálatok az élet. Valóban: ha így haladtok továbbra is, megkaphatjátok majd a „KIVÁLÓ ŐRS" kitüntetést.

— Jó lenne megkapni a... a... „KIVÁLÓ RAJ" kitüntetést is...

— Hát... tudod, a közmondás ugyan azt tartja; „Egy fecske nem csinál nyarat"...

— Na de mi tizenketten vagyunk a Fecske őrsben, és tizenkét fecske már...

— Jó, jó. Örülök a lelkesedésednek, a felbuzdulásnak, de emlékszel, hogy mint mondtam az imént: a megajánlást kövesse rögtön a javaslat: azért a kitüntetésért mi mindent kell a rajnak megvalósítania. És ahhoz azonnal hozzá is kell ám kezdeni!

— Igen, az azonnali hozzákezdés... az mindennél fontosabb.

— Apropó: azonnali munkakezdés! Elolvastad már az ötödik oldalunkon levő írást?

— Az országos játékról szólót? Elolvastam. Az előbb telefonált Szűcs Jancsi, az őrsvezetőnk, ő is felhívta rá a figyelmemet. Azt mondta, hogy a holnapi összejövetelen közösen fejtjük meg a rejtvényt, és megkérjük a rajvezetőnket, hogy mondja el: milyen is lesz a csapatunkban ez a játék. Adhatunk hozzá mi is ötleteket?

— Persze, hogy adhattok! Legyen a „Na, mi újság?" faliújság az előkészítés fóruma. Tudod, ha minden jól megy és a csapatban is úgy igazából felpezsdül az élet, akkor talán egyszer majd nem is olyan soká azt a csillagot is megkaphatjátok a KISZ KB Vörös Selyemzászlajára, a szalag után, harmadszorra.

— Húúú! De nagyszerű lenne!

— Tudod mit? Egy hónap múlva megint találkozzunk. Úgy érzem, hasznosak ezek a beszélgetések. Igaz?

VUK a filmsztár

— Csuda jó dolog népszerűnek lenni! Már nagyon sokan „rongyosra" olvasták történetemet és egészen biztos, hogy kevés olyan könyvespolc van, melyen én, VUK, a kisróka ne lennék ott. Fekete István pontosan úgy irta meg életünket, az erdő sűrűjében élő vadállatokra leselkedő veszélyeket, vadászataink, ahogyan az ma is, mindennap megtörténik a vadonban levő társainkkal.

Most végre „lemászhattam" a könyvespolcról és Dargay Attila grafikusművész, rajzfilmrendező jóvoltából, celluloid szalagon megmozgathatom minden porcikámat. Nagyon szép, színes filmet készítettek rólam, meglátjátok!

EGYEDÜL,
ELHAGYATVA,
AZ ERDŐ SEM
NYÚJT MENEDÉKET
VUK SZÁMÁRA.
BRRR...! RIDEG, ZORD
AZ EGÉSZ VILÁG

RÓKA-KUPAKTANÁCS
A HATALMAS FÁK TÖVÉBEN.
TANULÁSBÓL SOHA
NEM LEHET ELÉG

EGY PICI RÓKA
SZÁMÁRA, MÉG A
CSODÁLATOS VIRÁGOK IS
ÓRIÁSINAK TŰNNEK

VUK a film – sztár

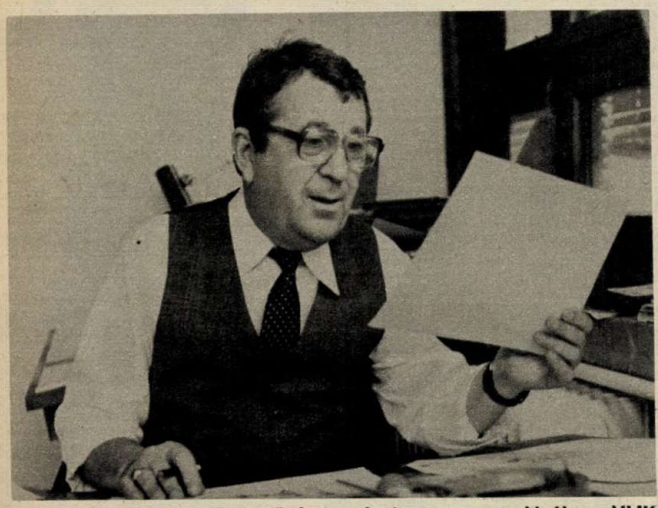

Dargay Attila grafikusművész rajzolta meg a játékos VUK figuráját, amelyet minden néző bizonyára kedvesen fogad majd

A hangulatos háttér Csatkó Ilona műhelyében készült

Aki az esetlen, suta mozdulatokat megtervezte: Cser Zsuzsa

Henrik Irén operatőr feladata itt egy kicsit nehezebb volt, mint egy játékfilm felvevőgép mögött

KEDVES ISMERŐS

RÓKABŐRBE BÚJTAM

Mindig mosolygós arc, kedves, közvetlen hang és vidáman, huncutul csillogó szemek. Ez Pogány Judit – vagy már inkább Vuk, a kis róka? Mindkettővel megismerkedhettek, mert a televízió hamarosan bemutatja Dargay Attila rajzfilmjét, amelyben Pogány Judit hangján szólal meg Vuk.

A színészek számára a szinkron – a hang „kölcsönzése" – nem könnyű feladat. Meg kell találni a mozivásznon, a képernyőn látható személy vagy tárgy egyéniségéhez legjobban illő hangot. Kialakultak már-már legendássá váló párosítások, mint az Angyal: Roger Moore – Láng József, vagy Telly Savalas – Inke László népszerű Kojak nyomozója. Az új sorozatokat rengeteg kísérletezés, sok próbafelvétel előzi meg. Különösen a rajzfilmkészítők találják meg nehezen az „igazi" hangot.

– Hosszas kísérletezés után kerestek meg engem is az alkotók – mondja Pogány Judit, a kaposvári Csiky Gergely Színház művésze. – Nagyon boldog lettem, amikor a szöveg olvasása közben láttam az üvegfal mögött ülő Dargay Attila „átváltozásait". A Vuk rajzolója először csak figyelt, majd mosolygott, végül szinte az asztalt csapkodta örömében, mert ő is pontosan ilyennek képzelte el a kis róka hangját.

– Hogyan készült fel a rajzfigura megszemélyesítésére?

– Már az is furcsa volt, ahogyan dolgoztunk. Ez egészen más, mint egy rendes mozifilm hangjának a szinkronizálása. Semmit nem láttam magam előtt, amihez igazítani tudtam volna a szöveget. Csak olvastam és olvastam. Meg is kértem Dargay Attilát, hogy legalább végignézhessem a rajzokat, hiszen azok hangulata sokat segíthet. A csodálkozás, a lopakodás, a megriadás mind-mind más-más hanghordozást kívánt. Vuk sokszor szemtelenül kíváncsi, de aztán helyenként lágyabb beszédstílussal formálja a mondatokat. Kitűnő partnerem volt a nagybácsit játszó Csákányi László, akinek rengeteg rajzfilmes tapasztalata van.

– Olvasta már régebben is a regényt?

– Kedvenc olvasmányaim közé tartozott, mert még gyerek voltam, amikor egyik barátnőmtől megkaptam. Abban az időben gyakran költözködtünk, és egyszer csak elveszett a könyv. Nagyszerű volt a mostani, új találkozás.

– Sokan „gyermekszínésznek" tartják . . .

– Az biztos, hogy imádok gyerekeknek szóló darabokban játszani. Lehet, hogy másutt másképp van, de nálunk, Kaposváron megtiszteltetést, rangot jelent, ha valaki az ifjúságnak vagy a gyerekeknek írt darabokban szerepelhet. Megtörtént, hogy percekre szünetelt az előadás, mert a nézőtéren tüntetésszerűen a főhős pártjára álltak a gyerekek. Én arra is büszke vagyok, amikor a nálam két fejjel magasabb kamaszfiúk az utcán utánam kiabálnak szeretettel és viccelődve: „Szia, Pinokkió néni!" A Pinokkió volt ugyanis eddig az egyik legnépszerűbb szerepem . . .

Koncz Dezső

Fotó: Karasz Lajos

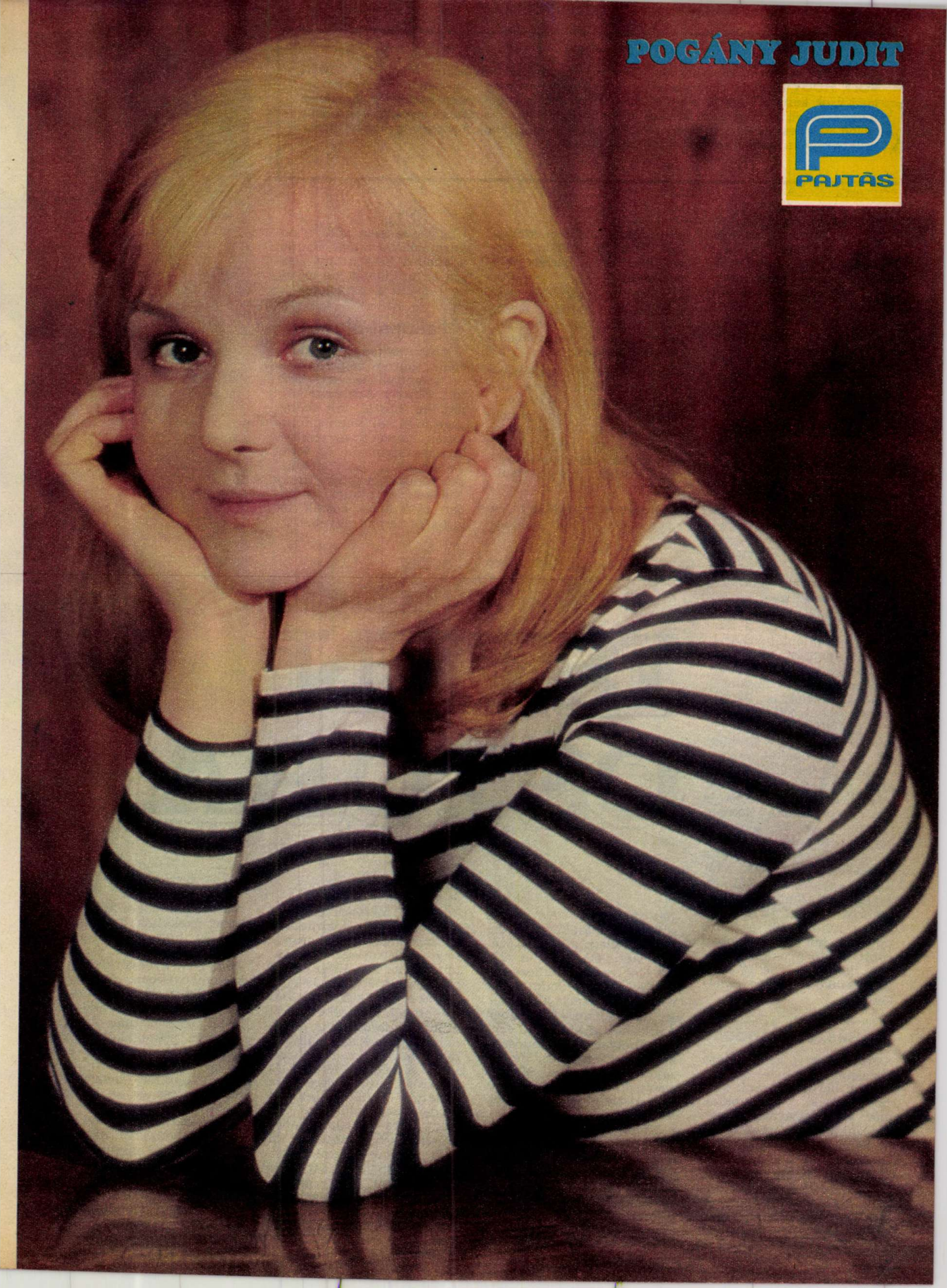
POGÁNY JUDIT
PAJTÁS

Ötödikesek, ti már új könyvből tanuljátok a régmúlt idők történelmét. Megújul a RÉGEN VOLT, HOGY IS VOLT című olvasókönyv is. Sajnos, azt még nem vehetitek a kezetekbe, mert csak később kerül ki a nyomdából. Hogy mégis kellőképpen bővítsétek történelmi ismereteiteket, rendszeresen közlünk a tananyagotokhoz illő olvasmányokat. Írójuk Filla István történész (ő írta a tankönyveteket is). Reméljük, hogy nemcsak ti, hanem a nagyobbak is szívesen olvassák el mindegyiket.

ISTEN OSTORA

A hunok legnagyobb királya Attila volt. Birodalmának székhelye a Tisza bal partján, valahol a Körös torkolata vidékén feküdt. Udvarába gyakran jártak római követek.

Az egyik résztvevő, Priszkosz rétor írásban számolt be látogatásáról.

Faházban lakik

Hosszú és fáradságos út után érkeztünk a barbárok székhelyére. Meglepetésünkre várost sehol sem láttunk. Egy hatalmas sátortábort találtunk, fából épített házak, sátrak sorakoztak egymás közelében, mellettük lovak, felszerszámozva, mindég indulásra készen. Csak egyetlen kőépületet láttunk, Attila egyik főemberének a fürdője ez. Pannóniából hozatta ide a köveket, mert ezen a vidéken sem kő, sem fa, mindenütt csak pusztaság van. A fürdőt is Pannóniából idehurcolt hadifoglyok építették abban a reményben, hogy visszakapják szabadságukat.

Hiába keressük Attila fényes palotáját is. Nálunk még a gazdag polgárok is márványpalotában laknak, a hunok királya, akitől a népek rettegnek, s akinek a római császár drága ajándékokat küld és adót fizet, egyszerű fából és gyalult deszkából épített faházban lakik. Ez is csak abban különbözik a többi faháztól, hogy magasabban épült és tornyokkal díszített, körülötte pedig szépen faragott kerítés emelkedik.

A császár ajándéka

Sátrunkat a király háza közelében verik fel szolgáink. A barbárok ránk sem hederítenek, megszokták már a követjárást, hiszen nap mint nap jönnek a különböző országokból a követek.

Másnap Attila feleségét kerestük fel, s elvittük neki a császár ajándékát. A királynőt egy csapat szolga vette körül, vele szemben a földön rabszolgalányok ültek, akik lepkéket hímeztek színes fonalakkal. Ezzel díszítik a barbár nők ruháikat.

Amint visszatértünk sátrunkba, jött Attila egyik embere azzal az üzenettel, hogy a király meghív ebédre mindkettőnket.

A kijelölt időben megjelentünk. Belépve a terembe, szemközt Attilával, megálltunk. A pohárnokok elénk jöttek, és kelyheket nyújtottak át, hogy az ottani szokás szerint köszöntsük Attilát, mielőtt leülnénk.

Miután ez megtörtént, a számunkra kijelölt székekhez mentünk. Az összes székek kétoldalt, a terem falai mellett álltak. Középen kereveten Attila ült. Az első hely az étkezésnél Attila jobb oldalán volt, a második hely a balján. Itt ültünk mi. Átellenben Attila két kisebbik fia foglalt helyet, a legidősebb apja kerevetén ült, de bizonyos távolságra tőle, a szélén. A szemét, apja iránt való tiszteletből, szerényen lesütötte.

Midőn mindnyájan elhelyezkedtünk, jött a pohárnok, és borral telt serleget nyújtott át Attilának. Az átvette és felköszöntötte a sor szerint első vendéget, aki állva fogadta a megtiszteltetést, s nem is ülhetett le addig, amíg Attila vissza nem adta a pohárnoknak a kupát. Ezután a vendég köszöntötte viszsza az uralkodót, de az ülve fogadta a tiszteletet.

Fakupából ivott

Most asztalokat raktak elénk, három-négy emberre számítva egy-egy asztalt. Először Attila szolgája jött be hússal telt tállal. Azután a mi kiszolgálóink tettek kenyeret és ennivalót asztalainkra. A többi vendégnek és nekünk ezüsttálcára raktak finom ételeket, Attilának azonban csak húst hoztak fatálon és semmi egyebet.

Attila mértékletes volt minden egyéb tekintetben is, a vendégeknek aranymeg ezüstserlegeket adatott, de az ő ivóedénye fából készült. Ruhája is egyszerűbb, de tisztább volt a többinél. Nem ékeskedett arannyal, drágakővel az oldalán levő kard, mint a többi huné. Az első fogás után mindenki felállt, és poharát Attila egészségére ürítette. Miután mindenki sorban köszöntötte a királyt, újra elfoglaltuk helyünket, és a második tál ételt rakták asztalainkra. Miután ebből is evett mindenki, ismét felálltunk, ittunk, és visszaültünk a helyünkre.

Este fáklyákat gyújtottak, s két hun lépett a terembe. Attila elé állva dalokat énekeltek győzelmeiről és hadi dicsőségéről. A vendégek rájuk néztek. Némelyek gyönyörködtek a költeményekben. Mások a régi dicsőségre emlékeztek. Az öregek közül, akiknek testét az évek már elgyengítették, sokan könnyekre fakadtak. A dalok után egy udvari bolond lépett be, s mindnyájunkat megnevettetett furcsa és nevetséges tréfáival. Utána egy bohóc következett. Külsejével, ruhájával, hangjával és zagyva beszédével mindnyájunkat felvidított.

Mindenki nevetett, csak Attila nem. Nem is láttuk, hogy nevetve mondott vagy tett volna valamit. Csak legkisebb fiának arcát si-